

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ**

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Методичні рекомендації
до виконання самостійної роботи
з навчальної дисципліни
"ІНВЕСТИЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ"
для студентів спеціальності
"Адміністративний менеджмент"
денної форми навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ, 2012

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту.
Протокол № 1 від 26.08.2011 р.

Укладачі: Коюда В. О.
Мазко Т. І.

М54   Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни "Інвестиційний менеджмент" для студентів спеціальності "Адміністративний менеджмент" денної форми навчання / укл. Коюда В. О., Мазко Т. І. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 96 с. (Укр. мов.)

Запропоновано скорочений варіант переліку питань за темами дисципліни, які необхідно використовувати у процесі підготовки до практичних занять, засвоєння лекційного матеріалу та під час самостійної підготовки. Подано за всіма темами тести, завдання та виробничі ситуації до розв'язання, що будуть сприяти закріпленню теоретико-практичних знань, вмінь та навичок для самостійного вирішення, обґрунтованого вибору та висновків щодо прийняття управлінських рішень.

Рекомендовано для студентів економічних спеціальностей.

Вступ

Формування висококваліфікованого спеціаліста потребує самостійності у проведенні аналізу, досліджень, розв'язанні виробничих ситуацій та вміння обґрунтовувати вибір у реальних виробничо-організаційних умовах господарювання підприємства.

Закріплення теоретичних основ з навчальної дисципліни "Інвестиційний менеджмент" здійснюється через одну із ефективних форм підготовки – це самостійна робота студентів протягом викладання лекційного матеріалу та розв'язання практичних завдань. Ці три складові будуть сприяти: закріпленню теоретичних та практичних аспектів інвестиційного менеджменту суб'єкта господарювання; опануванню комплексу навичок пізнання, аналізу, оцінюванню, вибору з обґрунтуванням відповідних варіантів; формуванню науково-дослідного та аналітичного світогляду та вмінню ефективного використання у практичній діяльності.

Мета самостійної роботи – формування самостійності у процесі вирішення поставлених проблем (чи питань), сприяння розвитку творчості та індивідуального підходу для вибору найбільш обґрунтованого варіанта.

Успішне виконання самостійної роботи потребує певного контролю і тому пропонується перелік питань для самоконтролю та тести з даного курсу.

Самостійна робота з курсу "Інвестиційний менеджмент" вміщує:

1) виконання відповідних завдань (розв'язання задач та ситуацій) з поясненням вирішення і письмовим оформленням та обґрунтуванням висновків прийнятого рішення на основі варіативного вибору;

2) індивідуальне завдання вміщує проведення розрахунку інвестиційної привабливості підприємства та коригування з урахуванням зовнішнього оточення суб'єкта господарювання.

Навчальний процес згідно з програмою навчальної дисципліни "Інвестиційний менеджмент" здійснюється у таких формах: лекційні та практичні заняття; індивідуальна та самостійна робота студентів; контрольні заходи.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це відносно окремий самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та

взаємозв'язками. Структура залікового кредиту навчальної дисципліни наведена в табл. 1.

Таблиця 1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Тема	Кількість навчальних годин, відведених на самостійну роботу
Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні основи інвестиційного менеджменту	
Тема 1. Сутність, мета та функції інвестиційного менеджменту	2
Тема 2. Методичний інструментарій інвестиційного менеджменту	2
Тема 3. Оцінка та прогнозування розвитку інвестиційного ринку	2
Тема 4. Формування інвестиційної стратегії підприємства	2
Тема 5. Формування інвестиційних ресурсів підприємства	2
Усього за модулем 1	10
Змістовний модуль 2. Управління реальними і фінансовими інвестиціями підприємства	
Тема 6. Порядок підготовки реальних інвестиційних проектів підприємства	2
Тема 7. Правила прийняття інвестиційних рішень	–
Тема 8. Формування програми реальних інвестицій підприємства	2
Тема 9. Особливості управління інноваційними інвестиціями підприємства	2
Тема 10. Розробка політики управління фінансовими інвестиціями	2
Тема 11. Управління портфелем фінансових інвестицій	–
Усього за модулем 2	8
Всього за дисципліною	18

1. Загальні положення

Сутність та необхідність самостійної роботи полягає в такому (рис. 1, 2):

1. Отримання теоретичних положень навчальної дисципліни (лекція).

2. Закріплення теоретичних аспектів даної навчальної дисципліни щодо:

2.1. Формування вмінь і навичок щодо обґрунтування вибору та прийняття управлінського рішення на основі вибору альтернативи (практичні заняття).

2.2. Формування власного бачення на основі аналізу та дослідження основних проблем за потенційними джерелами інформаційної бази (семінарські заняття).

3. Формування самостійності у процесі підготовки до навчальної дисципліни (самостійна робота):

3.1. Уміння самостійно узагальнювати та систематизувати точки зору фахівців, досвіду і власних наукових досліджень та обґрунтувати результати у процесі розробки (формування) та прийняття управлінських рішень.

3.2. Уміння самостійно проводити відповідні розрахунки на основі власних чи існуючих підходів і визначення ефективності того (чи іншого) управлінського рішення або прийняття проекту.

4. Опанування існуючих методичних підходів (або власно розроблених) та проведення відповідних розрахунків (індивідуальна робота):

4.1. У межах визначеного поля дослідження окремої проблеми проводиться пошук літературних та інших джерел, їх систематизація, узагальнення і обґрунтування або пропозиції найбільш доцільних систем визначення або оцінювання. На цій основі проводиться аналіз звітності підприємств, виявляються основні тенденції та визначаються пріоритети його розвитку. Крім того, на основі теоретичних знань, розрахункових даних обґрунтовуються напрями подальшого розвитку підприємства та рекомендації з удосконалення його діяльності.

У результаті вирішення запропонованих завдань студенти набувають компетенції, що наведені в табл. 2.

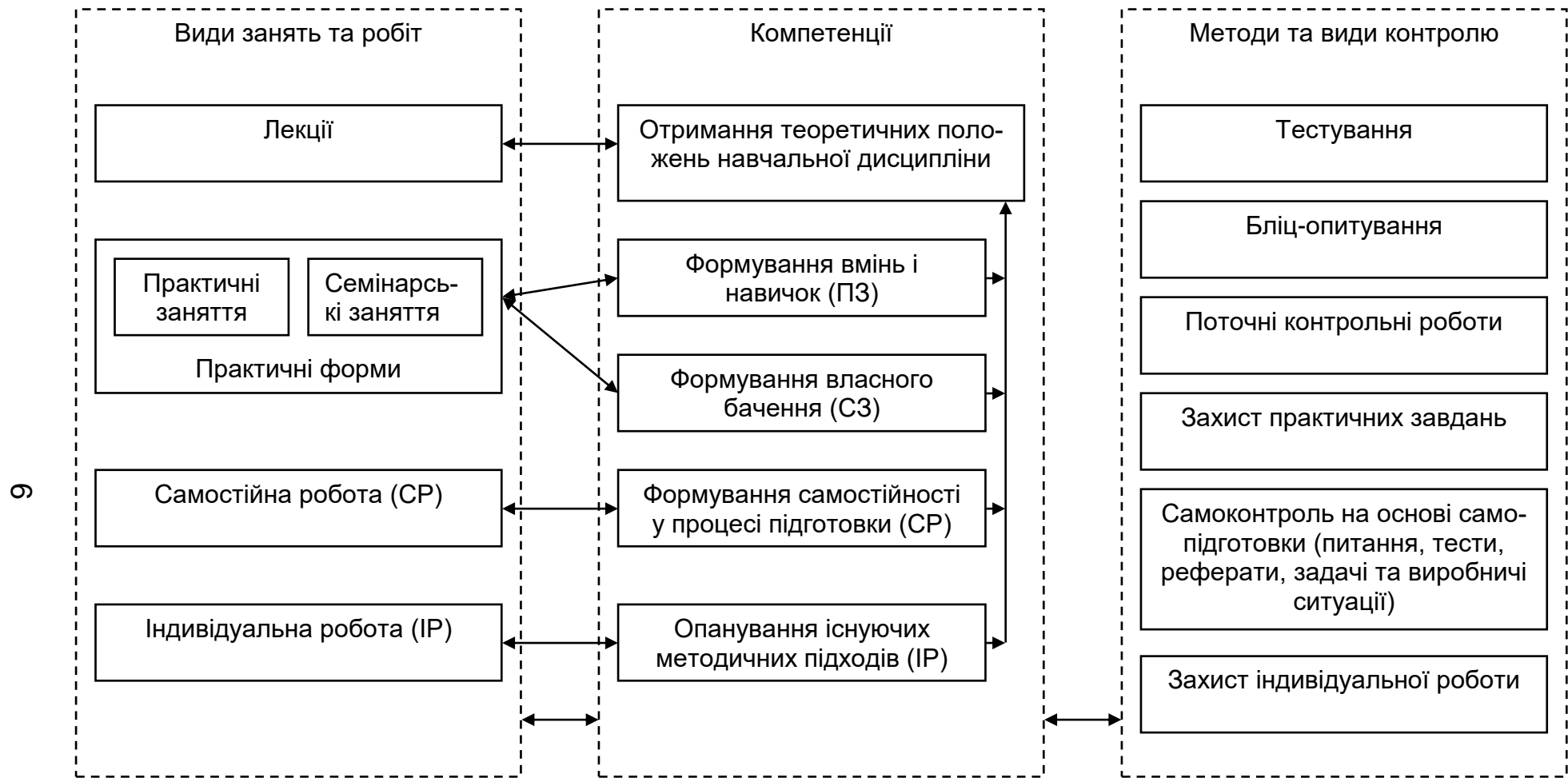

Рис. 1. Складові навчальної дисципліни

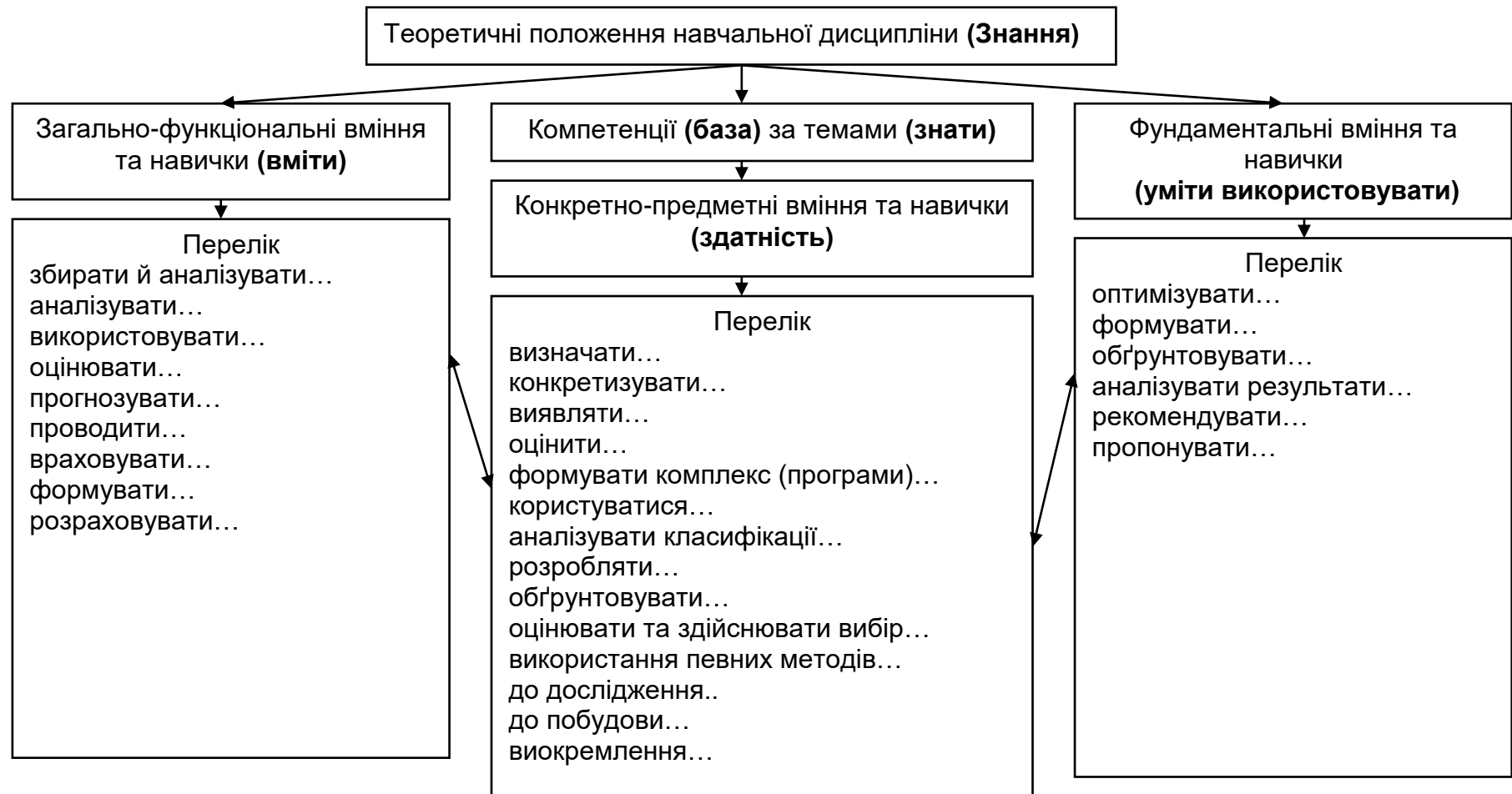

Рис. 2. Теоретичні положення навчальної дисципліни

Компетенції (база) за темами (знати) дисципліни "Інвестиційний менеджмент"

Теми навчальної дисципліни "Інвестиційний менеджмент"	Компетенції (знати)
1	2
1. Сутність, мета та функції інвестиційного менеджменту	економічну сутність інвестицій; класифікацію інвестицій; валові та чисті інвестиції; чинники впливу на рівень інвестицій; інвестиційна діяльність (ІД); суб'єкти та об'єкти ІД; форми та методи ІД; сутність інвестиційного менеджменту (ІМ); мета та завдання ІМ; функції ІМ на всіх рівнях (країна – регіон – підприємство);
2. Методичний інструментарій інвестиційного менеджменту	інформаційне забезпечення ІМ; характеристика потенційних джерел інформації; урахування фактору часу при інвестиційних операціях; процес дисконтування; процес нарощування; ставка дисконтування; вибір ставки дисконтування (СД); номінальна та реальна СД; урахування інфляції та інших факторів ризику; грошовий потік та його особливості у процесі оцінки;

1	2
3. Оцінка та прогнозування розвитку інвестиційного ринку	<p>майбутня та теперішня вартість грошових коштів; поняття "інвестиційний ринок"; складові інвестиційного ринку (IP) та їх характеристика; стадії розвитку УР; кон'юнктура УР та оцінка; макроекономічні показники розвитку УР та його оцінка; прогнозування розвитку УР; інвестиційна привабливість галузей економіки; інвестиційна привабливість регіонів; життєвий цикл підприємства та його інвестиційна привабливість; методичні основи визначення інвестиційної привабливості підприємства; інвестиційна привабливість підприємства</p>
4. Формування інвестиційної стратегії підприємства	<p>інвестиційна стратегія (IC) підприємства як складова загальної стратегії економічного розвитку; передумови формування IC; етапи розвитку IC підприємства та їх характеристика; система цілей; розроблення стратегічних напрямів і форм інвестування; інвестиційна політика підприємства; оцінка результативності IC підприємства; оцінка IC підприємства; антикризова інвестиційна стратегія підприємства</p>
5. Формування інвестиційних ресурсів підприємства	<p>характеристика джерел формування інвестиційних ресурсів (IP); інвестиційний капітал; внутрішні та зовнішні джерела IP; власні, залучені та займані джерела;</p>

1	2
	<p>інвестиційні ресурси підприємства; етапи формування ІР; методичні основи стратегії формування ІР підприємства; методи визначення потреб підприємства в ІР; реальні та фінансові ІР; вартість інвестиційного капіталу (ІК); середньозважена вартість ІК; показники ефективності інвестиційного проекту з урахуванням середньозваженої вартості ІК; оптимізація структури інвестиційного капіталу</p>
6. Реальні інвестиційні проекти підприємства	<p>реальне інвестування підприємства; форми реального інвестування та їх характеристика; інвестиційний проект (ІП) та його складові; класифікація ІП; визначення кошторису витрат ІП; оцінка ефективності ІП за системою показників; методичні підходи щодо оцінки ефективності ІП; бізнес-план ІП, його зміст та порядок розробки; основні підрозділи бізнес-плану ІП; показники бізнес-плану та оцінка чутливості ІП; основні вимоги до бізнес-плану інвесторів та кредиторів; програма реальних інвестицій підприємства; формування програми реальних інвестицій та етапи; підходи до відбору проектів реального інвестування в програму; управління програмами інвестиційних проектів</p>

1	2
7. Прийняття інвестиційних рішень	<p>інвестиційні рішення та їх характеристика; класифікація інвестиційних рішень; спрямованість інвестиційних рішень (ІР); формування ІР та їх обґрунтування; процес прийняття ІР та особистість, яка приймає рішення; вплив ризиків на розробку та прийняття ІР; оцінка впливу факторів внутрішнього й зовнішнього характеру на основі існуючих методів; система показників оцінки реальних ІП; порядок оцінки ІП на основі системи показників; обґрунтування рішень щодо реалізації ІП; рішення про інвестування у фінансові активи; аналіз руху грошових коштів від інвестиційної діяльності; вплив інвестиційної діяльності на основну та фінансову діяльність підприємства</p>
8. Управління фінансовими інвестиціями	<p>фінансові інвестиції (ФІ); основа для прийняття інвестиційних рішень у ФІ; співвідношення ризику і доходу; ризик портфеля інвестицій; види цінних паперів (ЦП); чутливість ЦП; оцінка дохідності окремих видів фінансових активів; фінансовий ринок (ФР); розвиток ФР; класифікація та характеристика інвестиційних якостей основних ЦП; вторинний похідний характер ЦП (варанти, ф'ючерси, опціони); управління портфелем ЦП</p>

Види та методи контролю (рис. 3)

1. Тестування. Одним із методів контролю є тестування, яке спрямоване на вибір можливих варіантів у процесі, визначення сутності характеристики, факторів (чинників) впливу на те чи інше явище, дію, залежність і т. п. Тести пропонуються з усіх тем (відкриті, закриті, на відповідність, ситуативного характеру). Тести є у методичних рекомендаціях та на сайті.

Оцінка з тестів (O_t) визначається за виразом:

$$O_t = \frac{M}{N} \cdot 11, \quad (1)$$

де M – кількість правильних відповідей;

N – загальна кількість правильних відповідей.

Цей метод контролю може бути використано у поточному, підсумковому контролі протягом вивчення даної навчальної дисципліни.

2. Бліц-опитування полягає у скороченому варіанті відповідей (щодо дій) на конкретно поставлене питання.

3. Поточні контрольні роботи вміщують:

1) відповіді на теоретично-практичні питання щодо аналізу, виявлення, оцінки та обґрунтування методів зниження впливу ризиків на конкретно-виробничу ситуацію;

2) розв'язання задач щодо оцінки втрат у випадку виникнення виробничих ситуацій та обґрунтування доцільності прийняття того чи іншого управлінського рішення;

3) вибір однієї або декількох правильних відповідей із запропонованих альтернатив на поставлені питання (інноваційна діяльність, інвестиційна діяльність та конкретна ситуація).

4. Захист практичних завдань. Після проведення відповідних розрахунків з кожного практичного завдання (чи відповідної ситуації) на основі мети та обґрунтованого вибору найкращого варіанта (зроблено висновок) студент захищає його викладачу. Цей захист вміщує: знання щодо

проведення розрахунків; теоретичних аспектів; обґрунтування проведеного вибору альтернативи на основі системи показників.

5. Самоконтроль на основі самопідготовки. При самостійній роботі щодо підготовки до практичних занять, поточного модульного контролю, заліку, іспиту студент повинен самостійно:

1) знайти джерела інформації з даної навчальної дисципліни (з конкретних питань);

2) опрацювати відповідні джерела, систематизувати та узагальнювати досліджувані питання для підготовки до усіх видів контролю;

3) розв'язувати запропоновані задачі та виробничі ситуації на основі методичного підходу, який буде визначатися студентом самостійно;

4) відповідати на тести за усіма темами;

5) писати реферати (перелік тем пропонується) на основі дослідження інформаційних джерел.

6. Захист індивідуальної роботи полягає у такому:

1) на основі виконаної індивідуальної роботи студент доповідає основні положення проведених розрахунків та обґрунтований вибір щодо поставленої задачі;

2) доповідь вміщує власну точку зору студента щодо опанування рекомендованого методичного підходу до розв'язання обумовленої проблеми (конкретна проблема окремого суб'єкта господарювання, проекту чи вирішення виробничої ситуації);

3) студентом може бути запропонований методичний підхід до розв'язання конкретної проблеми та порівняння із рекомендованим підходом.

Рис. 3. Пропоновані методи та види контролю

2. Завдання для самостійної роботи студентів

2.1. Контрольні запитання для самодіагностики

Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні основи інвестиційного менеджменту (ІМ)

1. Класифікація інвестицій за різними ознаками.
2. Сутність валових та чистих інвестицій.
3. Основна мета та завдання ІМ.
4. Основні функції ІМ.
5. Джерела отримання інформації щодо інвестиційної діяльності підприємства.
6. Види і способи нарощування.
7. Сутність і необхідність дисконтування в інвестиційних розрахунках.
8. Номінальна і реальна дохідність інвестиційної операції.
9. Сутність формули Фішера та сфера використання.
10. Особливості оцінки грошових потоків.
11. Сутність, види та методи оцінки ануїтетів.
12. Класифікація видів інвестиційних ризиків.
13. Сутність диверсифікації ризику.
14. Структура інвестиційного ринку.
15. Об'єкти ринку реального інвестування.
16. Об'єкти ринку фінансових інвестицій.
17. Стадії розвитку інвестиційного ринку.
18. Сутність оцінки інвестиційної привабливості країни.
19. Сутність оцінки інвестиційної привабливості галузі.
20. Сутність оцінки інвестиційної привабливості регіону.
21. Основні етапи розробки інвестиційної стратегії підприємства.
22. Критерії оцінки результативності інвестиційної стратегії.
23. Структура інвестиційного капіталу підприємства.
24. Власні джерела формування інвестиційного капіталу підприємства.
25. Позикові джерела формування інвестиційного капіталу підприємства.
26. Принципи розрахунку вартості інвестиційного капіталу.
27. Особливості оцінки вартості власного капіталу підприємства.

28. Особливості оцінки вартості позикового капіталу підприємства.
29. Методи оптимізації фінансової структури капіталу підприємства.
30. Сутність ефекту фінансового левериджу.

Змістовний модуль 2. Управління реальними і фінансовими інвестиціями підприємства

1. Дайте характеристику основних форм реальних інвестицій підприємства.
2. Сутність поняття інвестиційної привабливості підприємства.
3. Сутність інтегрального показника оцінки інвестиційної привабливості.
4. Сутність методики оцінки підприємства.
5. Охарактеризуйте стадії життєвого циклу підприємства та їх вплив на інвестиційну привабливість останнього.
6. Класифікація інвестиційних проектів за різними ознаками.
7. Характеристика основних розділів бізнес-плану інвестиційного проекту.
8. Сутність чистої теперішньої вартості та методика розрахунку.
9. Внутрішня норма дохідності. Сутність та аналіз отриманих результатів.
10. Обґрунтування ставки дисконтування при оцінці ефективності інвестиційних рішень.
11. Сутність методики оцінки чутливості інвестиційного проекту до зміни дисконтної ставки.
12. Методи оцінки індивідуального (одиночного) ризику інвестиційного проекту.
13. Методи оцінки внутрішньофірмових ризиків інвестиційного проекту.
14. Методи оцінки ринкових ризиків інвестиційних проектів.
15. Основні етапи формування програми реальних інвестицій.
16. Методи побудови графіка інвестиційних потреб підприємства.
17. Поняття інноваційних інвестицій підприємства, характеристика їх основних форм.
18. Основні форми фінансових інвестицій підприємства.
19. Планування потреби в інвестиційних ресурсах для здійснення інноваційного інвестування.

20. Характеристика та особливості основних інструментів фондового ринку України.

21. Сутність базової моделі оцінки інвестиційних якостей фінансових інструментів.

22. Особливості оцінки інвестиційних якостей часткових цінних паперів.

23. Особливості оцінки інвестиційних якостей боргових цінних паперів.

24. Типи портфелів фінансових інвестицій та їх характеристика.

25. Особливості загальної оцінки сформованого портфеля фінансових інвестицій підприємства за критеріями дохідності, ризику та ліквідності.

2.2. Тести з навчальної дисципліни "Інвестиційний менеджмент"

2.1. Інвестиції – це:

- а) усі види майнових цінностей;
- б) усі види інтелектуальних цінностей;
- в) програмний документ;
- г) право користування землею.

2.2. Інвестиції поділяють на:

- а) реальні;
- б) прямі;
- в) фінансові;
- г) непрямі.

2.3. Інвестиційна діяльність може здійснюватись у вигляді:

- а) інвестування юридичними особами;
- б) інвестування фізичними особами;
- в) державного інвестування;
- г) іноземного інвестування;
- д) спільного інвестування громадянами і юридичними особами України та іноземних держав;
- е) інвестування інших бажаючих.

2.4. Інвестиції за економічною сутністю поділяються на:

- а) валові;
- б) сумарні;
- в) чисті.

2.5. До короткострокових відносяться інвестиції:

- а) на період до 6 місяців;
- б) на період до одного року;
- в) зі строком окупності до одного року;
- г) на період до п`яти років.

2.6. Чисті інвестиції – це:

- а) сума валових інвестицій і амортизаційних відрахувань;
- б) різниця валових інвестицій і амортизаційних відрахувань;
- в) різниця валових інвестицій і чистого прибутку.

2.7. Якщо чисті інвестиції підприємства більше нуля, це означає:

- а) на підприємстві відбувається розширене відтворення його активів;
- б) фінансування інвестицій відбувається методом самокредитування;
- в) показник чистої теперішньої вартості є позитивною величиною;
- г) правильної відповіді немає.

2.8. Прямі інвестиції підприємства передбачають:

- а) безпосередню участь у виборі об`єктів інвестування;
- б) вкладання інвестиційного капіталу в готівковій формі;
- в) придбання контрольного пакета акцій;
- г) вкладання в материнське підприємство.

2.9. Якщо чисті інвестиції підприємства менше нуля, – це означає:

- а) на підприємстві відбувається розширене відтворення його активів;
- б) фінансування інвестицій відбувається за рахунок кредитних коштів;
- в) виробничий потенціал підприємства зменшується;
- г) правильної відповіді немає.

2.10. Характер економічного розвитку на тому чи іншому етапі (вказіть відповідність) такий:

а) економіка перебуває в стадії розвитку;

1) сума чистих інвестицій (ЧІ) $ЧІ < 0$;

б) зниження виробничого потенціалу і зменшення обсягу продукції у державі;

2) сума ЧІ = 0;

в) економічне зростання відсутнє, виробничий потенціал не змінюється.

3) сума ЧІ > 0 .

2.11. Ефект мультиплікатора – це:

а) коефіцієнт зростання доходу від зростання чистих інвестицій;

б) отримання доходу від чистих інвестицій;

в) отримання чистого прибутку від валових інвестицій.

2.12. Координацію інвестиційної діяльності в Україні здійснює:

а) національне агентство України з реконструкції та розвитку;

б) національне агентство з питань банкрутства;

в) консультативна рада з питань іноземних інвестицій;

г) державний інвестиційно-кліринговий комітет.

2.13. Фактори, які впливають на обсяг інвестицій:

а) розподіл отриманого доходу на споживання;

б) розподіл отриманого доходу на збереження;

в) розподіл отриманого доходу на споживання та збереження;

г) очікувана норма чистого прибутку;

д) ставка позичкового відсотка;

е) очікуваний темп інфляції.

2.14. У яких формах здійснюються інвестиції на об'єктах підприємницької діяльності (відзначити відповідність за ознаками):

а) за об'єктом вкладання;	1) прямі;
б) за характером в інвестування;	2) непрямі;
в) за періодом інвестування;	3) довгострокові;
г) за формами власності інвесторів;	4) короткострокові;
д) за регіональною ознакою;	5) реальні;
	6) фінансові;
	7) приватні;
	8) державні;
	9) спільні;
	10) іноземні;
	11) інвестиції в середині держави;
	12) інвестиції за кордоном.

2.15. Відзначте окремі форми правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні:

- а) управління об'єктами інвестування;
- б) регулювання сфери об'єктів інвестування;
- в) податкове регулювання;
- г) стягнення податків;
- д) надання фінансової допомоги;
- е) проведення відповідної кредитної політики;
- є) проведення амортизаційних відрахувань;
- ж) регулювання інвестиційної діяльності шляхом проведення відповідної амортизаційної політики;
- з) регулювання фінансових інвестицій;
- и) експертиза інвестиційного проекту;
- і) забезпечення захисту інвестицій;
- й) регулювання умов здійснення інвестицій за межами держави.

2.16. Вкажіть відповідність:

а) юридична особа, яка бере на себе функцію повної реалізації інвестованого капіталу;	1) фірма-девелопер;
б) юридична особа – посередник з торгівлі нерухомістю;	2) фірма-ріелтор;
в) юридична особа, яка розробляє різну документацію (інформаційну, науково-технічну і т. д.).	3) інжиніринго-консалтингова фірма.

2.17. Фінансово-кредитна система держави – це:

- а) НБУ;
- б) комерційні банки;
- в) спеціалізовані банки;
- г) інвестиційні фонди;
- д) інвестиційні компанії;
- е) страхові компанії;
- є) лізингові компанії;
- ж) банківські консорціуми.

2.18. Вкажіть основні суб'єкти інвестиційної діяльності:

- а) фізична особа;
- б) держава;
- в) господарські товариства;
- г) об'єднання;
- д) функціональні учасники інвестиційного процесу;
- е) учасники інвестиційного процесу;
- є) фінансово-кредитні установи.

2.19. Дисконтування – це:

- а) визначення теперішньої вартості майбутніх доходів;
- б) визначення майбутньої вартості грошових коштів;
- в) урахування фактора інфляції;
- г) визначення вартості анuitету.

2.20. Декурсивна процентна ставка – це:

- а) вираження процентної ставки як відношення суми доходу до величини нарощеної суми;
- б) виражена у процентному відношенні сума нарахованих за визначений інтервал часу доходів до первісної суми;
- в) нарахування відсотка, використовуючи формулу факторіала;
- г) нарахування відсотка з урахуванням курсових коливань національної валюти.

2.21. Формула складних позичкових відсотків має вигляд:

- а) $FV = PV \cdot (1 + r)^n$;
- б) $FV = PV / (1 - n \cdot d)$;
- в) ~~$FV = PV \cdot (1 - n \cdot d)$~~ ;
- г) $PV = FV \cdot (1 - n \cdot d)$.

2.22. Антисипативна процентна ставка – це:

- а) вираження процентної ставки як відношення суми доходу до величини нарощеної суми;
- б) виражена у процентному відношенні сума нарахованих за визначений інтервал часу доходів до первісної суми;
- в) нарахування відсотка, використовуючи формули факторіала;
- г) нарахування відсотка з урахуванням курсових коливань національної валюти.

2.23. Формула розрахунку майбутньої вартості за простими позичковими відсотками:

- а) $d = FV \frac{PV}{FV}$;
- б) $r = FV \frac{PV}{PV}$;
- в) ~~$FV = PV(1 + r)$~~ ;
- г) ~~$FV = PV(1 + r)$~~ .

2.24. На скільки відсотків зросли ціни за розглянутий період часу показує:

- а) індекс інфляції;
- б) рівень інфляції;
- в) фактор інфляції;
- г) усі варіанти неправильні.

2.25. Якщо відомо середньомісячний рівень інфляції, то розрахунок середньорічного буде:

- а) $\tau_{річн.} = (1 + \tau_{ср.міс.}) \cdot 12$;
- б) $\tau_{річн.} = (1 + \tau_{ср.міс.})^{12} - 1$;
- в) $\tau_{річн.} = (1 + \tau_{ср.міс.}) \cdot 12 - 1$.

26. Номінальна дохідність інвестиційної операції містить:

- а) реальну дохідність;
- б) реальну дохідність та інфляційну складову;
- в) рівень інфляції;
- г) дисконтну ставку.

2.27. Реальна дохідність відбиває:

- а) на скільки відсотків зросли ціни за розглянутий період часу;
- б) чисту ефективність інвестиційної операції;
- в) у скільки разів зросли ціни за розглянутий період часу;
- г) річну процентну ставку за кредит.

2.28. Реальна дохідність стосовно номінальної дохідності інвестиційної операції завжди:

- а) менше її;
- б) більше її;
- в) дорівнює їй;
- г) може бути як більше, так і менше.

2.29. Формула Фішера може бути застосована:

- а) для визначення залежності між номінальним та реальним доходом інвестора;
- б) для визначення залежності між номінальною та реальною дохідністю інвестора для нарахування за простими відсотками на строк один рік;

в) для визначення залежності між номінальною та реальною дохідністю інвестора для нарахування за простими відсотками на строк більше одного року;

г) для визначення залежності між номінальним та реальним доходом інвестора для нарахування за простими відсотками на строк один рік.

2.30. Під оцінкою грошового потоку розуміють розрахунок його:

- а) номінальної дохідності;
- б) майбутньої і приведеної вартості;
- в) реальної дохідності;
- г) відсотків.

2.31. Існують такі оцінки грошового потоку:

- а) пряма і зворотна;
- б) зовнішня і внутрішня;
- в) проста і складна;
- г) усі варіанти неправильні.

2.32. Зворотна оцінка грошового потоку – це:

- а) розрахунок первісної вартості;
- б) розрахунок накопиченої вартості;
- в) розрахунок ануїтету;
- г) усі відповіді правильні.

2.33. Склад інвестиційного ринку такий:

- а) ринок об'єктів реального інвестування;
- б) ринок об'єктів інтелектуального інвестування;
- в) ринок інструментів фінансового інвестування;
- г) фондовий ринок цінних паперів;
- д) пряме капіталовкладення.

2.34. Визначить об'єкти ринку реального інвестування:

- а) грошовий ринок;
- б) ринок нерухомості;
- в) ринок цінних паперів;
- г) ринок об'єктів тезаврації.

2.35. Визначіть об'єкти ринку інструментів фінансового інвестування:

- а) грошовий ринок;
- б) ринок нерухомості;
- в) ринок цінних паперів;
- г) ринок об'єктів тезаврації;
- д) ринок об'єктів, що приватизуються.

2.36. Визначіть об'єкти грошового ринку:

- а) вільно конвертована валюта;
- б) нерухомість;
- в) цінні папери;
- г) депозитні вклади;
- д) об'єкти, що приватизуються.

2.37. Для кон'юнктури інвестиційного ринку характерні такі стадії:

- а) підвищення кон'юнктури;
- б) кон'юнктурний бум;
- в) послаблення кон'юнктури;
- г) кон'юнктурний спад;
- д) кон'юнктурний затишок.

2.38. Які етапи об'єднує вивчення кон'юнктури інвестиційного ринку:

- а) поточні спостереження;
- б) епізодичні спостереження;
- в) аналіз поточної кон'юнктури;
- г) виявлення сучасних тенденцій розвитку ринку;
- д) прогнозування кон'юнктури інвестиційного ринку;
- е) формування інвестиційного портфеля.

2.39. Визначіть елементи, які характеризують стан кон'юнктури інвестиційного ринку:

- а) пропозиція;
- б) попит;
- в) ціна;
- г) конкуренція;
- д) усі відповіді правильні.

2.40. Укажіть стадії вивчення інвестиційного ринку для розробки стратегії інвестиційної діяльності і формування інвестиційного портфеля:

- а) оцінка та прогнозування макроекономічних показників інвестиційного ринку;
- б) оцінка та прогнозування привабливості галузей економіки;
- в) оцінка та прогнозування привабливості регіону;
- г) оцінка та прогнозування привабливості підприємства.

2.41. Інвестиції на підприємстві направляються на:

- а) розвиток виробництва;
- б) розвиток невиробничої сфери;
- в) розширення виробництва;
- г) нове будівництво;
- д) придбання цінних паперів;
- е) вкладення в активи інших підприємств;
- є) придбання облігацій;
- ж) вкладення в активи підприємств-виробників.

2.42. Структура інвестицій визначає:

- а) склад інвестицій за видами;
- б) склад інвестицій за напрямками використання;
- в) частку інвестицій за видами та напрямками у загальному їх обсязі.

2.43. Види структур капітальних вкладень:

- а) технологічна;
- б) технічна;
- в) відтворювальна;
- г) галузева;
- д) міська;
- е) територіальна.

2.44. Укажіть відповідність видів структур.

а) технічне переозброєння;	1) технологічна;
б) розширення;	2) відтворювальна;
в) нове будівництво;	3) технічна.
г) модернізація;	
д) реконструкція;	
е) будівельно-монтажні роботи;	
є) придбання машин обладнання та їх монтаж.	

2.45. Дохід від участі в капіталі – це дохід який було отримано від інвестицій:

- а) в асоційовані підприємства;
- б) у дочірні підприємства;
- в) у сумісні підприємства;
- г) в асоційовані та дочірні підприємства;
- д) у дочірні та сумісні підприємства;
- е) в асоційовані, дочірні та сумісні підприємства.

2.46. Основні етапи відбору підприємства щодо інвестування:

- а) попередня оцінка і відбір підприємств;
- б) оцінка фінансового становища і відбір підприємств;
- в) оцінка перспектив розвитку і відбір підприємств;
- г) оцінка виробничо-технологічного і кадрового потенціалу підприємств;
- д) остаточний вибір об'єкта інвестування.

2.47. Законодавча база інвестиційної діяльності (ІД) в Україні декларує рівні права всіх суб'єктів незалежно від форм власності та господарювання:

- а) здійснювати ІД;
- б) самостійно визначати мету, напрями, види й обсяги інвестування;
- в) заохочувати будь-яких учасників ІД на договірній основі;
- г) володіти об'єктами інвестицій;
- д) розпоряджатися фінансовими результатами від інвестиційної діяльності;
- е) користуватись об'єктами і фінансовими результатами від інвестиційної діяльності.

2.48. Держава впливає на інвестиційну діяльність (вказіть відповідність):

- а) прямо;
  - б) опосередковано;
- 1) державний сектор економіки;
  - 2) державні інститути;
  - 3) органи виконавчої влади;
  - 4) НБУ;
  - 5) фонд державного майна;
  - 6) державний інноваційний фонд.

2.49. Вкажіть форми непрямого впливу держави на інвестиційну діяльність, виходячи зі світового досвіду:

- а) податкове регулювання;
- б) амортизаційна політика;
- в) державне кредитування та позики;
- г) приватне кредитування та позики;
- д) приватизація;
- е) націоналізація;
- є) регулювання фінансових інвестицій;
- ж) державний лізинг;
- з) забезпечення захисту інвестицій;
- и) ліцензування;
- і) квотування;
- й) антимонопольні заходи;
- к) стандартизація;
- л) інші.

2.50. Юридична особа, установа у формі акціонерного товариства, виключною діяльністю якої є спільне інвестування:

- а) інвестиційна компанія;
- б) інвестиційний фонд?

2.51. Торговець цінними паперами, який, крім інших видів діяльності може застосовувати засоби для здійснення спільного інвестування шляхом емісії цінних паперів та їх розміщення – це:

- а) інвестиційна компанія;
- б) інвестиційний фонд.

2.52. Інвестиційна привабливість регіонів України оцінюється на основі розмежування за узагальненими показниками:

- а) рівень загальноекономічного розвитку;
- б) рівень розвитку інвестиційної інфраструктури регіону;
- в) рівень розвитку інвестиційної інфраструктури галузі;
- г) демографічна характеристика регіону;
- д) демографічна характеристика галузі;
- е) рівень розвитку ринкових відносин і комерційної інфраструктури регіону;
- є) рівень криміногенних, економічних та інших ризиків.

2.53. До галузей з пріоритетною інвестиційною привабливістю в Україні відносяться:

- а) електроенергетика;
- б) хімічна промисловість;
- в) виробництво натуральної шкіри;
- г) вугільна промисловість;
- д) цукрова промисловість;
- ж) нафтодобувна промисловість.

2.54. До галузей з низькою інвестиційною привабливістю в Україні відносяться:

- а) електроенергетика;
- б) хімічна промисловість;
- в) виробництво натуральної шкіри;
- г) вугільна промисловість;
- д) цукрова промисловість.

2.55. Визначте види реальних інвестицій:

- а) відновлення, здійснені за рахунок коштів фонду відшкодування підприємства;
- б) розширення (чисті інвестиції), здійснені за рахунок частини національного доходу;
- в) розширення, здійснені за рахунок фонду накопичення;
- г) валові інвестиції.

2.56. Реальні інвестиції можуть характеризуватися такими показниками:

- а) обсяг інвестицій;
- б) норма інвестицій;
- в) вартісне вираження вкладеного капіталу;
- г) коефіцієнт приросту капіталомісткості;
- д) накопичення;
- е) використання частини національного доходу на розширене відтворення.

2.57. Вкажіть основний напрям використання капітальних вкладень:

- а) реалізація соціальних програм;
- б) пропорційність розміщення виробничих сил;

- в) гармонійний розвиток галузей народного господарства;
- г) прискорення темпів розвитку НТП та базових галузей народного господарства;
- д) реалізація програм розвитку паливно-енергетичного комплексу;
- е) реалізація житлових програм, відновлення ОВФ;
- є) здійснення найважливіших побудов.

2.58. За джерелами фінансування капіталовкладення поділяються на:

- а) децентралізовані;
- б) основні;
- в) бюджетні;
- г) централізовані.

2.59. Форми реального інвестування:

- а) придбання цілісних майнових комплексів;
- б) нове будівництво;
- в) реконструкція;
- г) модернізація;
- д) відновлення окремих видів устаткування;
- е) інноваційне інвестування.

2.60. Розрізняють інвестиційні проекти підприємства за ознаками (укажіть відповідність):

а) забезпечують приріст обсягу продукції;	1) за цілями інвестування;
б) забезпечують розширення асортименту;	2) за строками реалізації;
в) забезпечують підвищення якості;	3) за рівнем автономності реалізації;
г) забезпечують зниження собівартості;	4) за передбаченою схемою фінансування.
д) незалежні від реалізації інших проектів;	
е) залежні від реалізації інших проектів;	
є) короткострокові інвестиційні проекти;	
ж) середньострокові інвестиційні проекти;	
з) довгострокові інвестиційні проекти;	
и) із зовнішніх джерел;	
і) із внутрішніх джерел;	
й) із власних джерел;	
к) із залучених джерел;	
л) із займаних (кредиту) джерел.	

2.61. Відмітьте найбільш істотні ризики впровадження інвестиційних (ІП) проектів (п'ять):

- а) ризик істотної затримки початку реалізації ІП;
- б) ризик несвоєчасного завершення будівельно-монтажних робіт ІП;
- в) ризик істотного перевищення розрахованої кошторисної вартості ІП;
- г) ризик виникнення пожежі;
- д) ризик несподіваних подій;
- е) ризик невиходу на заплановані показники зовнішньоекономічної діяльності;
- є) ризик зниження запланованого рівня ефективності доцільності та збільшення періоду окупності інвестицій.

2.62. Вкажіть джерела фінансування інвестиційних проектів:

- а) бюджетні асигнування на беззворотній основі;
- б) бюджетні асигнування на зворотній основі;
- в) державні кредити;
- г) довгострокові кредити НБУ;
- д) державно-комерційне фінансування;
- е) змішане фінансування;
- є) випуск і розміщення державних цінних паперів;
- ж) іноземні інвестиції;
- з) закордонні кредити.

2.63. Відзначте джерела грошових надходжень в інвестиційну сферу:

- а) власні фінансові ресурси інвестора;
- б) прибуток;
- в) амортизаційні відрахування;
- г) грошові накопичення;
- д) заощадження громадян;
- е) позичкові фінансові кошти;
- є) облігаційні займи;
- ж) банківські кредити;
- з) бюджетні кредити;
- 10) залучений капітал;
- 11) кошти, отримані від продажу акцій;
- 12) кошти, отримані від продажу інших цінних паперів;
- 13) внески громадян;
- 14) бюджетні інвестиції.

2.64. У якій якості можуть здійснювати свою діяльність інвестиційні інститути як учасники фондового ринку:

- а) фінансових брокерів;
- б) фінансових посередників;
- в) інвестиційних консультантів;
- г) інвестиційних компаній;
- д) інвестиційних фондів?

2.65. Для управління портфелем інвестицій необхідно керуватися портфельною стратегією, яка визначається:

- а) типом портфеля;
- б) метою створення портфеля;
- в) станом ринку, його повнотою;
- г) динамікою процентної ставки;
- д) курсовою вартістю цінних паперів;
- е) можливістю реалізації мети інвестиційних фондів через портфелі цінних паперів;
- є) діючим законодавством;
- ж) загальноекономічним станом;
- з) необхідністю підтримання рівня ліквідності;
- 10) мінімізацією ризиків;
- 11) типом стратегії;
- 12) короткостроковістю;
- 13) середньостроковістю;
- 14) довгостроковістю.

2.66. Оцінка інвестиційної привабливості фірми здійснюється інвестором при таких умовах:

- а) визначення цілеспрямованості здійснення капіталовкладень;
- б) вибір для придбання альтернативних об'єктів приватизації;
- в) купівля акцій окремих компаній;
- г) обґрунтування ефективності інвестицій.

2.67. Вкажіть стадії життєвого циклу компанії (підприємства):

- а) народження (до 1 року);
- б) дитинство (1 – 2 роки);
- в) юність (3 – 5 років);
- г) рання зрілість (6 – 10 років);

- д) пізня зрілість (7 – 12 років);
- е) остаточна зрілість (11 – 20 років);
- є) старіння (21 – 25 років).

2.68. При визначенні стадій життєвого циклу підприємства проводиться аналіз:

- а) так;
- б) ні.

2.69. Основні напрями фінансового аналізу підприємства у процесі оцінки інвестиційної привабливості:

- а) оборотність активів;
- б) прибутковість капіталу;
- в) фінансова стійкість;
- г) ліквідність активів;
- д) фінансова нестійкість.

2.70. Вкажіть етапи процесу управління інвестиційною діяльністю компанії:

- а) розробка інвестиційної стратегії;
- б) формування інвестиційного портфеля;
- в) оперативне управління реалізацією інвестиційних програм та проектів.

2.71. Вкажіть критерії оцінки розробленої інвестиційної програми:

- а) узгодження інвестиційної стратегії (ІС);
- б) внутрішня збалансованість ІС;
- в) незбалансованість ІС підприємства й держави;
- г) неузгодженість ІС із зовнішнім середовищем;
- д) узгодженість ІС із зовнішнім середовищем;
- е) можливість реалізації ІС із урахуванням наявних ресурсів;
- є) неможливість реалізації ІС із урахуванням ресурсного потенціалу;
- ж) неприйнятний (надто високий) рівень ризику, пов'язаний із реалізацією ІС;
- з) прийнятний рівень ризику, пов'язаний із реалізацією ІС;
- і) результативність ІС.

2.72. Назвіть основні складові можливості для залучення інвестиційних ресурсів:

- а) реальне інвестування;
- б) фінансові ресурси;
- в) сума резерву капіталу;
- г) запас фінансових ресурсів.

2.73. Вкажіть основні методи фінансування інвестиційних проєктів:

- а) повне самофінансування;
- б) акціонування;
- в) кредитне фінансування;
- г) лізинг;
- д) селенг;
- е) змішане фінансування;
- є) державне фінансування.

2.74. Відзначте головні критерії оптимізації співвідношень внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування інвестиційної діяльності (ІД):

- а) необхідність забезпечення високої фінансової стійкості підприємства;
- б) ліквідність підприємства;
- в) максимальна сума чистого прибутку від діяльності.

2.75. Які фактори призначені забезпечити розробку стратегії:

- а) ефективне використання власних фінансових ресурсів;
- б) найбільш ефективне використання власних фінансових ресурсів;
- в) безперервна інвестиційна діяльність у передбачених обсягах;
- г) фінансова стійкість компанії в довгостроковій перспективі;
- д) фінансова ліквідність компанії на наступний рік.

2.76. Основні етапи розробки стратегії інвестиційних ресурсів такі:

- а) прогнозування споживання всього обсягу інвестиційних ресурсів;
- б) вивчення можливостей формування інвестиційних ресурсів за рахунок усіх можливих джерел;
- в) вивчення можливостей формування інвестиційних ресурсів за рахунок власних і залучених ресурсів;
- г) оптимізація структури джерел формування інвестиційних ресурсів.

2.77. Можливість вкладення капіталу з метою наступного його збільшення або можливості для підтримки чи збереження чого-небудь – це:

- а) інноваційний потенціал;
- б) інвестиційний потенціал;
- в) комерційний потенціал;
- г) фінансовий потенціал.

2.78. Можливі джерела формування інвестиційних ресурсів:

- а) власні;
- б) залучені;
- в) займані;
- г) отримані;

2.79. Відзначте можливі позикові кошти:

- а) довгострокове кредитування;
- б) інвестиційний лізинг;
- в) інвестиційний селенг;
- г) цільовий державний кредит.

2.80. Усі види грошових та інших активів, залучених для здійснення вкладень в об'єкти інвестування – це:

- а) фінансові ресурси;
- б) майнові ресурси;
- в) інвестиційні ресурси (ІР).

2.81. Загальний обсяг ІР складається з таких елементів (укажіть):

- а) фінансові кошти щодо реального інвестування;
- б) інвестиційні ресурси для фінансових інвестицій;
- в) резерв або непередбачуваний обсяг інвестиційних ресурсів;
- г) страхові витрати.

2.82. Чи є головні критерії оптимізації співвідношення внутрішніх та зовнішніх джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємства:

- а) так;
- б) ні.

2.83. Які банки в Україні можуть здійснювати інвестування (вкладення) у суб'єкти господарювання при наявності дозволу?

- а) комерційні банки;

- б) універсальні банки;
- в) спеціалізовані банки;
- г) інвестиційні банки;
- д) інноваційні банки.

2.84. Укажіть основні розділи бізнес-плану інвестиційного проекту (ІП):

- а) коротка характеристика ІП;
- б) характеристика галузі, в якій реалізується ІП;
- в) характеристика продукту (послуги);
- г) розміщення об'єкта;
- д) аналіз ринку;
- е) конкуренти;
- є) обсяг за планом та структура виробництва продукції (послуг);
- ж) забезпечення випуску продукції (послуг) основними ресурсами;
- з) стратегія маркетингу;
- и) управління реалізацією ІП;
- і) оцінка ризиків і форми їх страхування;
- й) фінансовий план;
- к) стратегія фінансування ІП.

2.85. Укажіть етапи аналізу ринку:

- а) характеристика потенційних споживачів даного товару (послуги);
- б) вид товарів і послуг, розглянутих в інвестиційному проекті;
- в) прогноз можливого обсягу продажу продукту в рамках ІП на 5 років;
- г) оцінка рівня та динаміки цін на продукцію на внутрішньому та зовнішньому ринках;
- д) оцінка сучасного та запрогнозованого рівнів конкуренції на внутрішньому ринку.

2.86. Які розрахунки включаються у фінансовий план проекту:

- а) графік потоку інвестицій;
- б) план доходів і витрат ІП;
- в) точка беззбитковості ІП;
- г) період окупності ІП;
- д) графік кредитів?

2.87. Укажіть базові принципи оцінки ефективності реальних інвестицій:

а) оцінка повернення інвестованого капіталу на підставі грошового потоку ІП;

б) обов'язкове приведення до теперішньої вартості сум інвестованого капіталу та грошового потоку;

в) необов'язкове приведення до теперішньої вартості суми інвестованого капіталу;

г) вибір диференційної ставки відсотка (дисконтної ставки) у процесі дисконтування грошового потоку ІП;

д) варіація форм використаної ставки відсотка для дисконтування залежно від мети оцінки.

2.88. Що із вказаного може бути використане як ставка відсотка:

а) середня депозитна ставка;

б) середня кредитна ставка;

в) індивідуальна норма дохідності інвестицій з урахуванням рівня ризику;

г) індивідуальна норма дохідності інвестицій з урахуванням рівня інфляції;

д) індивідуальна норма дохідності інвестицій з урахуванням рівня ліквідності;

е) норма дохідності за іншими можливими видами інвестицій?

2.89. Чистий грошовий потік при розрахунку NPV – це:

а) сума амортизаційних відрахувань та податку на прибуток;

б) сума амортизаційних відрахувань та чистого доходу;

в) сума чистого прибутку та амортизаційних відрахувань;

г) чистий прибуток.

2.90. Відзначте вихідні дані для розрахунку строку окупності інвестицій (PP):

а) витрати (початкові інвестиції);

б) розмір річного доходу;

в) ставка дисконту;

г) відсоток за кредит.

2.91. Коефіцієнт ефективності інвестицій визначається на підставі таких даних (ARR):

- а) середньорічний прибуток;
- б) середньорічний дохід;
- в) розмір інвестицій;
- г) середній розмір інвестицій;
- д) ліквідна вартість.

2.92. Спосіб розрахунку чистого приведеного ефекту (NPV) оснований на зіставленні розміру вихідної інвестиції та:

- а) сумою дисконтних грошових надходжень протягом року;
- б) сумою дисконтних грошових надходжень протягом розрахункового періоду.

2.93. Якщо чистий приведений ефект (NPV) (відповідність):

- а) $NPV > 0$;   1) проект не приймати до реалізації;
- б) $NPV < 0$;   2) проект неприбутковий і незбитковий;
- в) $NPV = 0$.   3) проект необхідно прийняти до реалізації.

2.94. Який зв'язок між середньозваженою вартістю капіталу (CBK) та нормою рентабельності інвестицій (IRR):

- а) $IRR > CBK$;   1) проект не приймати до реалізації;
- б) $IRR < CBK$;   2) проект неприбутковий і не збитковий;
- в) $IRR = CBK$;   3) проект необхідно прийняти до реалізації?

2.95. Який із показників характеризує дохід на одиницю витрат інвестицій:

- а) норма рентабельності (IRR);
- б) індекс рентабельності (PI);
- в) норма прибутку (ARR).

2.96. Під внутрішньою ставкою дохідності інвестицій (IRR) розуміють:

- а) значення ставки дисконту, при якій $NPV = 1$;
- б) значення ставки дисконту, при якій $NPV = 0$.

2.97. Визначте ранги основних показників ефективності інвестиційних проектів на підставі недоліків та переваг цих показників:

- а) PP ;

- б) *ARR*;
- в) *PI*;
- г) *NPV*;
- д) *IRR*.

2.98. За якими методами можна визначити показник внутрішньої норми рентабельності:

- а) розрахунковим методом;
- б) графічним методом;
- в) методом послідовних ітерацій.

2.99. Які фактори можна врахувати при визначенні чистого приведенного доходу:

- а) середньозважену вартість капіталу;
- б) податок на прибуток;
- в) ПДВ;
- г) акцизний збір;
- д) амортизаційні відрахування;
- е) ризик втрати економічної вигоди;
- є) ризик втрати інвестицій;
- ж) інфляція;
- з) грошові надходження;
- и) вкладені початкові інвестиційні ресурси;
- і) зростання цін на ресурси;
- й) кредитна ставка?

2.100. Для управління портфелем інвестицій необхідно керуватися портфельною стратегією, яка визначається:

- а) типом портфеля;
- б) метою створення портфеля;
- в) станом ринку, його повнотою;
- г) динамікою процентної ставки;
- д) курсовою вартістю цінних паперів;
- е) можливістю реалізації мети інвестиційних фондів портфеля цінних паперів;
- є) діючим законодавством;

- ж) загальнооекономічним станом;
- з) необхідністю підтримання рівня ліквідності;
- и) мінімізацією ризиків;
- і) типом стратегії;
- й) короткостроковістю;
- к) середньостроковістю;
- л) довгостроковістю.

2.101. Фінансові інвестиції підприємства – це:

- а) вкладання коштів підприємства у фінансові інструменти інвестування;
- б) вкладання коштів підприємства через фінансових посередників;
- в) вкладання коштів підприємства, які надійшли у вигляді фінансової допомоги.

2.102. Якщо коваріація між дохідністю акцій А і В має високе позитивне значення, це означає, що:

- а) дохідність обох акцій змінюється односпрямовано і має високий ступінь коливань;
- б) дохідність обох акцій змінюється в протилежних напрямках і має високий ступінь коливань;
- в) коливання дохідностей за акціями мають випадковий характер з великою амплітудою.

2.103. Якщо коваріація між дохідністю акцій А і В має високе від'ємне значення, це означає, що:

- а) дохідність обох акцій змінюється в протилежних напрямках і має високий ступінь коливань;
- б) дохідність обох акцій змінюється односпрямовано і має високий ступінь коливань;
- в) коливання дохідностей за акціями мають випадковий характер з великою амплітудою.

2.104. Якщо β -коефіцієнт акції А менший за одиницю, це означає, що:

- а) ризики за акцією А менші за їх середній рівень на ринку цінних паперів;
- б) рівень дохідності акції А є меншим за середній на ринку цінних паперів;

в) рівень дохідності акції А є більшим за середній на ринку цінних паперів.

2.105. Коефіцієнт β характеризує чутливість акції до змін на ринку цінних паперів і відбиває:

- а) ризик, який не диверсифікується;
- б) ризик, який диверсифікується;
- в) загальний ризик акції.

2.106. Ефективність інвестування в окремі фінансові інструменти обумовлена:

- а) величиною зворотного чистого грошового потоку від інвестицій;
- б) граничною ставкою оподаткування доходів;
- в) видом фінансового інструмента;
- г) обраним методом фінансування таких інвестицій.

2.107. Оцінка ефективності фінансового інструмента зводиться до:

- а) оцінки його реальної вартості і спроможності забезпечити отримання очікуваної норми інвестиційного прибутку;
- б) інвестиційної привабливості обраних інструментів, що досягається через систему спеціальних коефіцієнтів та параметрів;
- в) інвестування відповідно до розробленої інвестиційної політики, яка управляється як єдине ціле.

2.108. До основних форм фінансових інвестицій підприємства належать (вказіть неправильну відповідь):

- а) вкладення капіталу в основні засоби підприємства;
- б) вкладення капіталу в статутні фонди підприємств;
- в) вкладення капіталу в дохідні види грошових інструментів;
- г) вкладення капіталу в дохідні види фондових інструментів.

2.109. До якої з класифікаційних ознак фондових інструментів за специфікою їх інвестиційних якостей відносяться боргові та часткові цінні папери:

- а) за формуванням відносин власності;
- б) за характером емітента;

- в) за періодом обертання;
- г) за характером випуску та обертання?

2.110. За характером випуску та обертання фондові інструменти інвестування поділяються на такі види:

- а) іменні цінні папери, цінні папери на пред'явника;
- б) короткострокові цінні папери, довгострокові цінні папери;
- в) державні цінні папери, цінні папери муніципальних органів, цінні папери, що емітовані банками, цінні папери підприємств;
- г) боргові цінні папери, часткові цінні папери.

2.111. Що з наведеного не відноситься до системи вихідних показників для розрахунку реальної вартості облігацій:

- а) реальна вартість облігацій;
- б) номінал облігацій;
- в) сума відсотка, що передбачена до виплати за облігацією;
- г) кількість періодів отримання інвестиційного доходу до погашення облігацій?

2.112. Консервативний інвестиційний фінансовий портфель підприємства формується за критерієм:

- а) мінімального рівня інвестиційного ризику;
- б) форм власності емітентів цінних паперів;
- в) мінімального гарантованого поточного доходу від інвестицій.

2.113. Помірний або компромісний інвестиційний фінансовий портфель підприємства формується, виходячи із:

- а) середньоринкових рівнів ризику та доходу;
- б) наявності безризикових цінних паперів;
- в) мінімальних рівнів ризику при середньому рівні доходів.

2.114. Агресивний інвестиційний фінансовий портфель підприємства формується, виходячи з:

- а) максимізації рівня інвестиційного доходу, або приросту інвестованого капіталу, поза залежністю від рівня супроводжуваних ризиків;

- б) стратегії придбання контрольних пакетів акцій;
- в) максимізації інвестиційного доходу при мінімальних ризиках.

2.115. За цілями формування інвестиційного доходу, інвестиційні портфелі бувають:

- а) портфель доходу, портфель зростання;
- б) портфель доходу, портфель витрат;
- в) портфель зростання, портфель спаду;
- г) портфель нейтральний, портфель прогресивний.

2.116. За сприйнятливістю ризику для інвестора інвестиційні портфелі бувають:

- а) консервативний, помірний, агресивний;
- б) консервативний, агресивний;
- в) агресивний, помірний;
- г) помірний, агресивний.

2.117. Що з наведеного відноситься до локальних задач формування інвестиційного портфеля:

- а) забезпечення формування високого рівня інвестиційного доходу в поточному періоді;
- б) забезпечення високих темпів приросту капіталу в довгостроковій перспективі;
- в) забезпечення мінімізації рівня ризиків, що пов'язані з фінансовим інвестуванням?

2.3. Задачі та ситуаційні завдання

Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні основи інвестиційного менеджменту

Задача 2.1

Визначте чисті інвестиції і прокоментуйте такі ситуації:

1 ситуація: обсяг валових інвестицій – 120 тис. грн, амортизаційні відрахування – 150 тис. грн;

2 ситуація: обсяг валових інвестицій – 200 тис. грн, амортизаційні відрахування – 200 тис. грн;

3 ситуація: обсяг валових інвестицій – 120 тис. грн, амортизаційні відрахування – 80 тис. грн.

Задача 2.2

Визначити початкові інвестиції, виходячи із таких даних:

ціна нового обладнання – 200 тис. грн;

податки на дохід від реалізації старих активів – 3 500 грн;

дохід від продажу старого обладнання – 50 тис. грн;

витрати на транспортування – 4 300 грн;

витрати на монтаж нового обладнання – 9 100 грн;

податкові пільги на інвестиції – 1 500 грн.

Задача 2.3

Внесок у розмірі 20 тис. грн був покладений під 14 % з нарахуванням щокварталу строком на 4 роки. Через рік банк підвищив ставку до 15 %, а ще через 2 роки – до 15,5 %. Визначити, яка сума нарахованих відсотків у момент закриття рахунку.

Задача 2.4

Інвестор вклав 24 тис. грн у банк на 3 роки під 14 % річних із щоквартальним нарахуванням, а потім суму накопичених відсотків вклав у інший банк під 4,5 % річних із щомісячним нарахуванням строком на 5 років. Визначити дохід інвестора за 8 років.

Задача 2.5

Визначити, яка сума була покладена вкладником на рахунок 1 січня 2004 року, якщо 1 січня 2010 року він одержав при закритті рахунку 112 292,24 грн. Ставки за депозитами банку мінялися в такий спосіб:

1.01.04 – 31.12.04 – 17 % річних;
1.01.04 – 31.12.07 – 18 % річних;
1.01.07 – 31.12.09 – 19 % річних.

Задача 2.6

Інвестор вклав 32 600 грн у банк на 2 роки під 17,5 % річних, а потім суму накопичених відсотків вклав в інший банк під 8 % річних із щоквартальним нарахуванням строком на 7 років. Визначити дохід інвестора за 9 років.

Задача 2.7

Фірмі потрібно нагромадити 2 млн дол. США, щоб через 10 років придбати будинок під офіс. Найбільш безпечним способом нагромадження є придбання безризикових державних цінних паперів, що генерують річний дохід за ставкою 8 % при піврічному нарахуванні відсотків. Яким повинен бути первісний внесок фірми?

Задача 2.8

Інвестор розподілив свої вкладення пропорційно між 3 банками: 1-й банк нараховує 18 % один раз у рік; 2-й банк – 10 % щокварталу; 3-й банк – 8,5 % щомісяця. Через 3 роки сумарний прибуток інвестора склав 3 718,10 грн. Визначити первісний обсяг інвестицій.

Задача 2.9

Інвестор розподілив свої вкладення пропорційно між 4 банками: 1-й банк нараховує 15 % один раз у рік; 2-й банк – 14 % щокварталу; 3-й банк – 9,5 % раз у два місяці; 4-й банк нараховує 8 % щомісяця. Через 2 роки сумарний дохід інвестора склав 35 302,21 грн.

Визначити первісний обсяг інвестицій.

Задача 2.10

Визначити, яку ставку складних відсотків з нарахуванням раз у рік пропонує банк, якщо при вкладенні 16 500 грн під ставку вповоловину менше з нарахуванням щомісяця інвестор одержить через 3 роки суму 21 592,65 грн.

Задача 2.11

Внесок у розмірі 14 500 грн був покладений під 9 % річних з їхнім щомісячним нарахуванням строком на 5 років. Через рік банк підвищив ставку до 9,9 %, а ще через 3 роки – до 10,5 %. Визначити, яка сума нарахованих відсотків у момент закриття рахунку.

Задача 2.12

Вибрати за допомогою еквівалентної процентної ставки найбільш ефективний варіант вкладень коштів: або під складну ставку 16 % при щоквартальному нарахуванні складних відсотків, або під просту ставку 20 %.

Задача 2.13

Вексель ураховується за річною дисконтною ставкою 36 %. Строк оплати векселя – дев'ять місяців. Виразити прибутковість даної операції у вигляді простої ставки позичкових відсотків.

Задача 2.14

Кошти були інвестовані під 24 % складних відсотків з їхнім нарахуванням щомісяця строком на два роки. Визначити прибутковість даної операції у вигляді ефективної процентної ставки.

Задача 2.15

Визначити реальний дохід інвестора, що інвестував 50 тис. грн строком на два роки за ставкою 24 % річних при щомісячному нарахуванні складних відсотків, а рівень інфляції склав за перший рік – 12 %, за другий – 8 %, третій – 5 %.

Задача 2.16

Розрахувати ефективну ставку операцій, якщо фінансові ресурси інвестуються на 3 роки під 36 % річних з їх нарахуванням кожного місяця.

Задача 2.17

Визначити реальну ефективну ставку інвестиційної операції, якщо при рівні інфляції 1,2 % у квартал капітал вкладається на 5 років за ставкою складних відсотків 24 % річних з їх щомісячним нарахуванням.

Задача 2.18

Визначити номінальну ставку інвестиційної операції, якщо необхідна реальна прибутковість операції повинна скласти 20 % річних, а місячний рівень інфляції передбачається в розмірі 2 %. Строк інвестування – 3 роки.

Задача 2.19

Темпи інфляції згідно з прогнозом – 10 %, а ми розраховуємо отримати прибуток у розмірі 120 тис. грн.

Визначити реальний прибуток від цього інвестиційного рішення.

Є бажання вкласти 100 тис. грн під 15 % річних. Скільки можна отримати коштів у кінці року при відсутності інфляції? Визначте розмір цих коштів.

Чи вигідно вкладати гроші при інфляції 10 %? Під який процент вигідно вкласти ці гроші?

Задача 2.20

Темпи інфляції згідно з прогнозом – 11 %, а ми розраховуємо отримати прибуток у розмірі 110 тис. грн.

Визначити реальний прибуток від цього інвестиційного рішення.

Є бажання вкласти 100 тис. грн під 15 % річних. Скільки можна отримати коштів у кінці року при відсутності інфляції? Визначити розмір цих коштів.

Чи вигідно вкладати гроші при інфляції 10 %? Під який процент вигідно вкласти ці гроші?

Задача 2.21

Необхідна грошова ставка – 12 %. Очікуваний річний темп інфляції – 5 %. Інвестиції мають довгостроковий характер. Чому буде дорівнювати реальна ставка доходу?

Задача 2.22

Є бажання вкласти 300 тис. грн у будівництво господарського об'єкта. За яких умов ці інвестиції будуть доцільними, якщо прогнозовані темпи інфляції становитимуть: 8 %; 10 %; 15 %. Який повинен бути підхід до цього? Зробити висновок.

Задача 2.23

Визначити реальну прибутковість інвестиційної операції, якщо при середньоквартальному рівні інфляції 4 % капітал вкладається на два роки за ставкою простого відсотка 12 %.

Задача 2.24

Визначити реальний дохід інвестора, що інвестував 20 тис. грн строком на 4 роки під складні відсотки за ставкою 24 % річних, а прогнозований рівень інфляції склав за перший рік – 9 %, другий – 6 %, третій – 8 %.

Задача 2.25

Визначити реальний дохід інвестора, що інвестував 20 тис. грн строком на 4 роки під складні відсотки за ставкою 24 % річних, а прогнозований індекс рівень інфляції склав за перший рік 1,09, другий – 1,06, третій – 1,08.

Задача 2.26

Визначити сучасну вартість потоку платежів: перші 3 роки по 7 тис. грн, 4 рік – 10 тис. грн, 5 рік – 6 тис. грн, а потім чотири роки по 10 тис. грн.

Задача 2.27

Знайти накопичену вартість, якщо будуть надходити такі грошові потоки: 1 рік – 5 тис. грн, 2 рік – 7 тис. грн, 3 рік – 9 тис. грн, а потім ще 3 роки по 6 тис. грн. Ставка відсотка становить 15 %.

Задача 2.28

Знайти накопичену вартість, якщо орендна плата буде надходити в такий спосіб: 1 рік – 3 тис. грн, 2 рік – 5 тис. грн, 3 рік – 6 тис. грн. Потім 4 роки по 5 тис. грн щорічно, 8 рік – 8 тис. грн і в 9-му – 10 тис. грн.

Задача 2.29

Знайти приведену вартість грошових коштів, якщо орендна плата буде надходити в такий спосіб: 1 рік – 3 тис. грн, 2 рік – 4 тис. грн, 3 рік – 6 тис. грн. Потім 4 роки по 5 тис. грн щорічно.

Задача 2.30

Вам пропонують інвестувати 50 тис. грн. Повернення коштів буде відбуватися в такий спосіб: по 10 тис. грн щорічно, починаючи із другого року, протягом 5 років і крім того передбачені преміальні виплати наприкінці третього року в розмірі 4 тис. грн і 7 тис. грн наприкінці шостого року. Ухвалити рішення щодо вигідності такого вкладення коштів, якщо ставка відсотка банку становить 0,15.

Задача 2.31

Знайти сучасну вартість договору, якщо орендна плата буде надходити в такий спосіб: 1 рік – 3 тис. грн, 2 рік – 6 тис. грн, 3 рік – 6 тис. грн. Потім 3 роки по 5 тис. грн щорічно, 7 рік – 8 тис. грн. Ставку відсотка прийняти на рівні 15 %.

Задача 2.32

Ви очікуєте отримувати грошовий дохід на суму 10 тис. грн протягом 3 років щорічно. Ставка дисконту – 13 %.

Необхідно визначити теперішню вартість цих доходів і загальний дисконт.

Задача 2.33

Обґрунтувати вибір найбільш дешевого варіанта фінансування інвестиційної програми. Розглядаються 2 варіанти:

1 варіант – змішане фінансування:

на 58 % суми інвестування: самофінансування;

на 42 % суми інвестування: фінансування здійснюється за рахунок:

а) кредиту – 50 тис. грн, ставка – 21 %;

б) привілейованої акції – 2,0 тис. грн, ставка – 22 %;

в) простої акції – 20,0 тис. грн, ставка – 27 %.

2 варіант – фінансування за рахунок:

а) кредиту – 28,0 тис. грн, ставка – 12 %;

б) облігації – 34,0 тис. грн, ставка – 16 %.

Змістовний модуль 2. Управління реальними і фінансовими інвестиціями підприємства

Задача 2.34

Компанії необхідно визначити найбільш доцільний проект реконструкції цеху. За проектом "А" інвестиційні витрати складають 600 тис. грн (1 рік – 250 тис. грн, 2 рік – 350 тис. грн).

За проектом "Б" інвестиційні витрати складають 650 тис. грн. Інвестиції здійснюються 1 рік. Ставка дохідності – 10 %. Грошові потоки (тис. грн) наведені в табл. 3.

Таблиця 3

Вихідні дані

Роки	Проект "А"	Проект "Б"
1-й	270	400
2-й	200	350
3-й	120	100
4-й	90	50
5-й	70	0

Задача 2.35

Визначити чистий приведений дохід. Вихідні показники:

Обсяг інвестицій – 40 тис. грн.

Щорічні надходження – 30 тис. грн.

Щорічні витрати (без амортизаційних відрахувань) – 12 тис. грн.

Амортизаційні відрахування – 10 тис. грн.

Життєвий цикл проекту – 5 років.

Ставка оподаткування – 30 %.

Ставка дисконту – 36 % (у тому числі інфляційна премія – 10 %).

Необхідно виконати 2 варіанти розрахунків: без інфляційної корекції та з попередньою інфляційною корекцією.

Задача 2.36

Визначити додатковий грошовий потік, виходячи з показників (у грош. од.) наведені в табл. 4.

Таблиця 4

Вихідні дані

Показники	До реконструкції	Після реконструкції
1. Валовий дохід	500	700
2. Експлуатаційні витрати всього, у тому числі:	340	315
комунальні послуги	120	100
техобслуговування; поточний ремонт	50	40
заробітна плата	100	80
страхування	40	50
амортизація	10	25
інші витрати	20	20
3. Податок на прибуток, %	25	25

Задача 2.37

Інвестор має 200 тис. грн і бажає отримати через 2 роки – 2 000 тис. грн доходу. Яке має бути мінімальне значення коефіцієнта дисконтування?

Задача 2.38

Компанія виплачує дивіденди за рік 3 грн на акцію. Норма поточної дохідності акцій даного типу 13 %. Визначити поточну ринкову ціну акції.

Задача 2.39

Останній раз компанія виплатила на кожну акцію дивіденди в сумі 2 грн. Очікуваний темп зростання дивідендів – 5 %, норма поточної дохідності – 13 %. Визначити поточну ринкову вартість акції.

Задача 2.40

Компанія розглядає питання щодо вкладення коштів в обладнання, вартість якого – 20 тис. грн. Очікуваний прибуток – 10 тис. грн щорічно протягом 3 років. Через 3 роки 1 одиницю обладнання можна продати за 1 020 грн. Усі показники приводяться в поточних цінах.

Процент на капітал – 10 %. У наступні 3 роки очікується інфляція на рівні 10 %.

Необхідно визначити чистий приведений дохід проекту, використовуючи:

- а) реальну ставку доходу;
- б) номінальну ставку доходу.

Одержані результати порівняти. Податки не враховувати.

Примітка: теперішня вартість грошової одиниці

Рік	$ч = 10 \%$	$ч = 21 \%$
1	0,909	0,826
2	0,826	0,683
3	0,751	0,564

Задача 2.41

Існують чотири варіанти інвестування проекту вартістю 120 тис. грн на один рік:

1. Річні векселя Казначейства держави, за якими гарантовано 8 % доходу. Векселя випускаються на 1 рік.

2. Облігації корпорації, які пропонують 9 % доходу і термін обігу 9 років. Фірма продає облігації в кінці першого року.

3. Проект "А", згідно з яким протягом року виплати відсутні, а надходження в майбутньому залежать від стану економіки.

4. Проект "Б". Розподіл виплат дещо відрізняється від проекту "А" (табл. 5)

Таблиця 5

Норма доходу інвестицій

Стан економіки	Імовірність (р)	Норма доходу інвестицій, %			
		Векселя	Облігації	Проект "А"	Проект "Б"
Значний спад	0,05	8,00	12,0	-3	-2
Незначний спад	0,20	8,00	10,0	6,0	9,0
Середній спад	0,50	8,00	9,0	11,0	12,0
Незначний підйом	0,20	8,00	8,5	14,0	15,0
Значний підйом	0,05	8,00	8,0	19,0	28,0

Визначити оцінку майбутніх доходів і ризик інвестування.

Задача 2.42

Визначити чисту теперішню вартість (NPV) проекту за даними, наведеними в табл. 6, 7.

Таблиця 6

Вихідні дані

Роки	Надходження, млн грн	Витрати, млн грн
1-й	6	3
2-й	7	2

Таблиця 7

Прогнозуючий рівень інфляції

Роки	Надходження, млн грн	Витрати, млн грн
1-й	170 %	130 %
2-й	150 %	110 %

Первинні витрати – 10 млн грн. Амортизація – 2 млн грн. Ставка оподаткування – 25 %. Середньозважена вартість капіталу складає 300 %.

Провести відповідні розрахунки та зробити висновок про доцільність даного проекту.

Задача 2.43

Підприємство інвестує 10 млн грн, з них 2 млн грн – у необхідні, але нерентабельні проекти. Які чисті грошові потоки повинні забезпечити 8 млн грн інвестицій, якщо середньозважена вартість капіталу склала 15 %, 20 % і 25 %? З яким рівнем рентабельності використовуються інвестиції? Зробити висновки, який з наведених варіантів найбільш доцільний.

Задача 2.44

Визначити внутрішню ставку рентабельності (*IRR*) запропонованого проекту графічним методом за такими показниками:

1. Чиста теперішня вартість (*NPV*) – 4,85 млн грн.
2. *IRR* – 2,5 (250 %).

Коли внутрішня ставка рентабельності (*IRR*) дорівнює 6,5 (650 %), то *NPV* складає 7,44 млн грн, тобто він збитковий. Зробити висновки про доцільність цього проекту.

Задача 2.45

Треба розглянути такі проекти, наведені в табл. 8.

Таблиця 8

Вихідні дані

Показники	№ 1	№ 2
1. Первинні інвестиції, грн	10 000	100 000
2. Очікуваний дохід на кінець року, грн	16 500	115 000
3. Чиста теперішня вартість капіталу з урахуванням середньозваженої вартості капіталу (10 %), грн	5 000	5 000

Припустимо, що грошовий потік доходу від проекту № 1 знизиться на 35 % нижче очікуваного (16 500 грн), а від проекту № 2 – на 14 % очікуваного рівня (115 000 грн). Визначити доцільність інвестицій за цими проектами.

Що трапиться з проектами, коли знизяться грошові потоки доходів?
Зробіть відповідні висновки.

Задача 2.46

Визначити методом простої (бухгалтерської) норми прибутку середню норму рентабельності проектів і вибрати найбільш ефективний. Вихідні дані наведені в табл. 9.

Таблиця 9

Вихідні дані

Показники	Сума, тис. грн	
	Проект № 1	Проект № 2
1. Дохід від проекту	1 000	1 000
2. Середні витрати на проект (всього), у тому числі:	750	587
грошові витрати	500	500
амортизація	250	–
3. Податок на прибуток	ставка 30 %	розрахунок

Розрахунки вести за проектом № 1 методом простої норми прибутку, а за проектом № 2 – на основі аналізу грошових потоків. Зробити висновки, який з проектів є найбільш доцільним.

Задача 2.47

На основі вихідних даних табл. 10, 11 визначити чисту теперішню вартість (NPV) та внутрішню ставку рентабельності (IRR) графічним методом. Зробити висновок про доцільність чи недоцільність даного проекту.

Таблиця 10

Надходження та витрати в цінах базового періоду

№ з/п	Роки	Надходження, млн грн	Витрати, млн грн
1	1-й	7,0	3,4
2	2-й	8,0	4,3

Прогнозуючий рівень інфляції

№ з/п	Роки	Надходження, %	Витрати, %
1	1-й	210	150
2	2-й	130	140

Первинні витрати на проект – 8 млн грн.

Життєвий цикл проекту – 2 роки.

Амортизаційні відрахування за рік – 1,6 млн грн.

Ставка оподаткування прибутку – 35 %.

Середньозважена вартість капіталу за винятком інфляційної премії – 220 %.

Задача 2.48

На основі вихідних даних табл. 12, 13 визначити чисту теперішню вартість (*NPV*) та внутрішню ставку рентабельності (*IRR*) графічним методом для двох варіантів.

Середньозважена вартість капіталу дорівнює 270 % – 1 варіант і 560 % – 2 варіант. Зробити висновок про доцільність чи недоцільність даного проекту.

Таблиця 12

Надходження та витрати у цінах базового періоду

№ з/п	Роки	Надходження, млн грн	Витрати, млн грн
1	1-й	6,0	3,0
2	2-й	7,0	4,0

Таблиця 13

Прогнозуючий рівень інфляції

№ з/п	Роки	Надходження, %	Витрати, %
1	1-й	350	200
2	2-й	120	180

Первинні витрати на проект – 4 млн грн.

Життєвий цикл проекту – 2 роки.

Амортизаційні відрахування за рік – 2,1 млн грн.

Ставка оподаткування прибутку – 30 %.

Середньозважена вартість капіталу разом з інфляційною премією – 80 %.

Задача 2.49

На основі даних (табл. 14) визначити внутрішню ставку рентабельності проекту графічним методом. Зробити відповідні висновки про доцільність або недоцільність запропонованих проектів.

Таблиця 14

Вихідні дані

№ з/п	Роки	Чиста теперішня вартість, млн грн	
		Проект № 1	Проект № 2
1	1-й	3,17	1,71
2	2-й	3,25	0,94

Надходження та витрати з урахуванням інфляції для цих двох проектів однакові.

Первинні витрати на проект – 4 млн грн.

Середньозважена вартість капіталу – з 1 проекту – 250 %, а з 2 проекту – 550 %.

Середньозважена вартість вихідного капіталу – 80 %.

Життєвий цикл проектів – 2 роки.

Задача 2.50

Визначити внутрішню норму дохідності (*IRR*) запропонованого проекту графічним методом за такими показниками:

1. Чиста теперішня вартість (*NPV*) – 2,85 млн грн.

2. *IRR* – 2,5 (250 %).

Коли внутрішня ставка дохідності (*IRR*) дорівнює 6,5 (650 %), то *NPV* складає 5,44 млн грн, тобто він збитковий.

Зробити висновки про доцільність цього проекту.

Задача 2.51

На основі вихідних даних табл. 15, 16 визначити чисту теперішню вартість (NPV) та внутрішню ставку рентабельності (IRR) графічним методом для двох варіантів.

Середньозважена вартість капіталу дорівнює 350 % – 1 варіант і 570 % – 2 варіант. Зробити висновок про доцільність чи недоцільність даного проекту.

Таблиця 15

Надходження та витрати у цінах базового періоду

№ з/п	Роки	Надходження, млн грн	Витрати, млн грн
1	1-й	8,0	4,0
2	2-й	9,0	5,0

Первинні витрати на проект – 3,8 млн грн.

Життєвий цикл проекту – 2 роки.

Амортизаційні відрахування за рік – 1,9 млн грн.

Ставка оподаткування прибутку – 32 %.

Середньозважена вартість капіталу разом з інфляційною премією – 90 %.

Таблиця 16

Прогнозуючий рівень інфляції

№ з/п	Роки	Надходження, %	Витрати, %
1	1-й	300	200
2	2-й	220	180

Задача 2.52

Визначити внутрішню норму дохідності (IRR) запропонованого проекту графічним методом за такими показниками:

1. Чиста теперішня вартість (NPV) – 7,85 млн грн.

2. IRR – 2,5 (250 %).

Коли внутрішня ставка рентабельності (IRR) дорівнює 7,5 (750 %), то NPV складає 6,44 млн грн, тобто він збитковий.

Зробити висновки про доцільність цього проекту.

Задача 2.53

Компанія має 4 альтернативних проекту "А", "Б", "В", "Г". Чистий приведений дохід та інвестиційні витрати відповідно до проектів розподіляються: 4 040 і 5 050 грн; 1 000 і 650 грн; 500 і 555 грн; 2 000 і 1 000 грн. Можливий обсяг інвестиційних ресурсів компанії – 6 700 грн.

Визначити, які інвестиційні проекти доцільно включити в інвестиційний портфель.

Задача 2.54

Необхідно додатково залучити капітал на суму 108 тис. грн. Податкова ставка – 25 %, вартість капіталу за випущеними облігаціями – 11 %. Додаткове фінансування інвестицій збільшить дохід компанії від 32 тис. грн до 60 тис. грн. Визначити, за рахунок яких цінних паперів (акцій чи облігацій) доцільно залучити додатковий капітал, якщо існуюча структура капіталу фірми характеризується такими даними: довгостроковий борг – 100 тис. грн, акціонерний капітал – 202 тис. грн, номінальна вартість однієї акції – 40 грн.

Задача 2.55

На основі даних з інвестиційних проектів визначити чисту дійсну вартість (NPV) і внутрішню ставку рентабельності графічним методом (табл. 17, 18). На підставі аналізу розрахованих показників зробити висновок про доцільність здійснення запропонованих проектів.

Первісні витрати на проект – 8 млн грн.

Щорічні амортизаційні відрахування – 2 млн грн.

Термін життя проекту – 4 роки.

Ставка оподаткування прибутку – 30,0 %.

Середньозважена вартість капіталу з урахуванням інфляційної премії – 250 %.

Таблиця 17

Надходження та витрати у цінах базового періоду, млн. грн.

№ з/п	Роки	В а р і а н т и			
		Надходження 1 та 2 проекту, млн грн		Витрати 1 та 2 проекту, млн грн	
1	1-й	6,0	6,0	3,0	3,0
2	2-й	7,0	7,0	2,0	4,0
3	3-й	6,0	8,0	2,0	4,0
4	4-й	6,0	8,0	2,0	4,0

Таблиця 18

Прогнозований рівень інфляції

№ з/п	Роки	В а р і а н т и			
		Надходження 1 та 2 проекту, %		Витрати 1 та 2 проекту, %	
1	1-й	170	300	130	200
2	2-й	150	220	110	180
3	3-й	100	150	105	120
4	4-й	80	80	100	100

Задача 2.56

Визначити норму рентабельності інвестицій (IRR) методом послідовних ітерацій для проекту, розрахованого на 3 роки. Потрібні інвестиції у розмірі 20 млн грн (базові дані), передбачаються такі грошові надходження: 6 млн грн; 8 млн грн; 14 млн грн (базові дані). Довільні значення коефіцієнта дисконтування: $r_1=10\%$; $r_2=20\%$. Розрахувати найближчі цільові значення коефіцієнта дисконтування, при яких чистий наведений ефект (NPV) змінює знак, і розрахувати уточнене значення IRR . Дані для розрахунку наведені в табл. 19.

Таблиця 19

Дисконтуючий множник

r	9 %	10 %	11 %	12 %	13 %	14 %	15 %	16 %	17 %	20 %
n, років										
1	0,917	0,909	0,901	0,893	0,885	0,877	0,870	0,862	0,855	0,833
2	0,842	0,826	0,812	0,797	0,783	0,769	0,756	0,743	0,731	0,694
3	0,772	0,751	0,731	0,712	0,693	0,675	0,658	0,641	0,624	0,576
4	0,708	0,683	0,659	0,636	0,613	0,592	0,572	0,552	0,534	0,482

Задача 2.57

Визначити номінальну ціну акцій, випущених акціонерним товариством, якщо статутний капітал складає 100 млн грн, а кількість випущених акцій – 1 млн шт.

Задача 2.58

Визначити курс акції, проданою за ціною 1 500 грн, при номіналі 1 000 грн.

Задача 2.59

Акція номіналом 1 000 грн куплена за курсом 250, і за нею, виплачується дивіденд 50 % річних. Визначити поточну прибутковість інвестованих коштів.

Задача 2.60

Акціонерним товариством зареєстровано 10 тис. звичайних акцій, з яких 9 тис. було продано акціонерам. Через якийсь час суспільство викупило в інвесторів 500 акцій. По закінченню звітного року зборами акціонерів прийняте рішення про розподіл як дивіденди 1 700 000 грн прибутку. Визначити дивіденд на одну акцію.

Задача 2.61

Статутний капітал акціонерного товариства у розмірі 10 млн грн розподілений на 900 звичайних і 100 привілейованих акцій. Фінансована ставка дивіденду за привілейованими акціями складає 20 %. Обсяг прибутку до розподілу між акціонерами – 1,8 млн. грн. Визначити, які дивіденди одержать власники звичайних і привілейованих акцій.

Задача 2.62

Курсова ціна акції, розміщеної за номіналом 10 тис. грн, у перший рік після емісії склала 20 тис. грн. Визначити додаткову прибутковість цінного паперу.

Задача 2.63

Акція придбана за номіналом 1 000 грн при 40 % річних, курсова ціна через рік після емісії – 2 000 грн. Визначити сукупну прибутковість паперу.

Задача 2.64

Акція номіналом $P_n=10$ тис. грн куплена з коефіцієнтом 1,7 і продана власником на третій рік після придбання за $t = 90$ днів до дати виплати дивідендів. За перший рік рівень дивіденду склав 1 500 грн. За другий рік поточна прибутковість паперу оцінювалась в $R^2 = 20$ %. За третій рік ставка дивіденду дорівнювала 45 %. Індекс динаміки ціни продажу стосовно ціни придбання – 1,25. Визначити сукупну прибутковість акції за весь термін з дня придбання до дня продажу акції.

Задача 2.65

Державну валютну облігаційну позику надано в таких сумах:

100 млн дол. на 100 тис. облігацій;

415 млн дол. на 41,5 тис. облігацій;

7 370 млн дол. на 73,7 тис. облігацій.

Визначити номінальну ціну облігації.

Задача 2.66

Визначити поточний річний дохід за облігацією номіналом 10 000 грн при 110 % річних.

Задача 2.67

Власник облігації номіналом 1 000 грн при 20 % річних продав папір через 146 днів після чергового "процентного" дня. Визначити, який купонний дохід дістається продавцю.

Задача 2.68

Облігація, придбана за курсовою ціною 1 200 грн, погашається через 5 років за номіналом 1 000 грн. Визначити річну ставку додаткового доходу.

Задача 2.69

Використовуючи дані: облігація, придбана за курсовою ціною 1 200 грн, погашається через 5 років за номіналом 1 000 грн, визначити ставку сукупного доходу за облігацією, якщо купонна ставка дорівнює 8 %.

Задача 2.70

Використовуючи вихідні дані: облігація, придбана за курсовою ціною 1 200 грн, погашається через 5 років за номіналом 1 000 грн і купонна ставка дорівнює 8 %. Визначити ставку сукупного доходу за облігаціями за весь термін позики.

Задача 2.71

Облігація номіналом 1 000 грн з 5-процентною купонною ставкою і погашенням через 5 років придбана на ринку з дисконтом 10 %. Визначити поточну і сукупну прибутковість паперу за рік і за 5 років.

Задача 2.72

Купонна річна процентна ставка за облігацією на пред'явника – 10 %. Угода купівлі-продажу укладена за 18 днів до виплати відсотків. Визначити курс продажу облігації.

Задача 2.73

Використовуючи дані: купонна річна процентна ставка за облігацією на пред'явника – 10 %. Угода купівлі-продажу укладена за 18 днів до виплати відсотків. Визначити курс ціни угоди за тієї умови, що облігація є іменною.

Задача 2.74

Визначити, за який термін повинне вироблятися погашення облігації номінальною вартістю 1 000 грн з купонною ставкою 20 %, щоб виплати за купонами склали половину номінальної ціни. Погашення паперу здійснюється за номіналом.

Задача 2.75

Визначити ставку банківського відсотка в момент придбання облігації за ринковою ціною 954,6 грн при номіналі 1 000 грн і купонній ставці. Позику зроблено на термін 1 рік.

Задача 2.76

Депозитний сертифікат номіналом 100 тис. грн розміщений на 6 місяців під 50 % річних. Визначити прибутковість паперу.

Задача 2.77

Визначити дисконтну ціну і прибутковість сертифіката за термін позики; якщо номінал цінного паперу – 100 тис. грн, термін звертання – 3 місяці, а річна ставка за аналогічними борговими зобов'язаннями – 50 %.

Задача 2.78

Шестимісячний депозитний сертифікат розміщений за номінальною ціною 100 тис. грн під 40 % річних. Через 2 місяці поточна ринкова ставка за чотиримісячними борговими зобов'язаннями склала 50 %, і власник вирішив продати папір. Розрахувати дохід продавця і покупця.

Задача 2.79

Визначити річну процентну ставку банку за депозитним сертифікатом номіналом 500 тис. грн, випущеним на півроку і розміщеним за дисконтною ціною 450 тис. грн.

Задача 2.80

Розрахувати нарощену вартість сертифіката номіналом 100 тис. грн при 50 % річних і терміном позики 3 роки. Додатково визначити дохід власника при погашенні й прибутковість цінного паперу.

Ситуаційне завдання 2.1. Обґрунтування доцільності закупівлі імпортного устаткування

Для створення вітчизняного виробництва виробів з пенопропілену на одному з підприємств України шляхом закупівлі по імпорту із зарубіжжя сучасного устаткування потрібен кредит.

Потреба в кредиті включає:

- а) 850,000 тис. дол. – для закупівлі устаткування;
- б) 42,500 тис. дол. – для виконання будівельно-монтажних та пусконаладжувальних робіт;
- в) 120,000 тис. дол. – для придбання обігових коштів;
- г) банківська ставка за 1-й рік з початку виділення кредиту (15 % річних – банківська ставка) – розрахувати розмір плати;

д) 10 % від загальної потреби фінансових ресурсів – непередбачувані витрати.

Передбачуваний чистий прибуток складе 1 387 дол./т.

Річний випуск продукції за 1-й рік експлуатації складе 607,5 т, за 2-й рік – 1 080 т.

Період життя проекту – 2 роки.

Необхідно визначити суми повернення заборгованості 1-го і 2-го року, а також строк окупності проекту. Визначити доцільність передбачуваного проекту. Провести розрахунок показників доцільності інвестиційного проекту (чисту приведену вартість, індекс дохідності проекту, строк окупності, коефіцієнт ефективності інвестицій) та зробити висновки.

Ситуаційне завдання 2.2. Розробка фінансової моделі інвестиційного проекту

Для здійснення проекту щодо виробництва рідкого мила необхідно 60,0 млн дол. США з обліком, що підприємство має акціонерний капітал 10,0 млн дол. США. Акціонерне товариство (АТ) змушене для проекту взяти кредит під 8 % річних на пільгових умовах.

У результаті здійснення інвестиційного проекту вся продукція буде йти на експорт. Початок виробництва – 2009 рік. Усі кошти від здійснення інвестиційного проекту будуть іти на погашення кредиту. Загальні збори акціонерів ухвалили, що дивіденди не будуть виплачуватися до погашення кредиту. Податок на прибуток – 20 %. Життєвий цикл проекту – 7 років. Акциз та імпорфтне мито АТ не буде сплачувати. Обсяг реалізації в результаті маркетингових досліджень на внутрішньому ринку буде складати:

2009 – 2010 рр. – 30,0 тис. т/рік;

2011 рік – 40,0 тис. т/рік;

2012 рік – 60,0 тис. т/рік;

2013 – 2015 рр. – приріст обсягу реалізації за рік складе 100 % до обсягу виробництва 2011 року;

ціна продажу буде складати 500,0 дол./т;

експлуатаційні витрати будуть такі (табл. 20).

Витрати

Експлуатаційні витрати	Одиниці виміру, млн	Роки						
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1. Сировина і матеріали	дол. США	1,0	1,0	1,5	3,0	4,0	4,0	4,0
2. Комплектуючі	дол. США	0,2	0,3	0,4	0,6	0,8	0,8	0,8
3. Вода	дол. США	0,1	0,15	0,2	0,3	0,4	0,4	0,4
4. Електроенергія	дол. США	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
5. Транспортування	дол. США	0,2	0,3	0,4	0,6	0,8	0,8	0,8
6. Заробітна плата	дол. США	1,0	1,05	1,05	1,1	1,1	1,1	1,1

Опалення і газ складає по 0,1 млн дол. США / рік кожної складової.

Амортизаційні відрахування складають 2,0 млн дол. США у рік.

Визначити прибуток (нетто і бруто) інвестиційного проекту; потік коштів з урахуванням повернення кредиту.

Установити доцільність здійснення даного проекту на основі показників ефективності, (*IRR*; *NPV*; *ID* і т. д.).

Ситуаційне завдання 2.3. Визначення доцільності впровадження проектів підприємством

Підприємство повинне зробити вибір одного з двох проектів капітальних вкладень. Дані наведені в табл. 21.

Таблиця 21

Дані з 2-х проектів (тис. грн)

Період	Проект 1		Проект 2	
	витрати	дохід	витрати	дохід
I	7 000	–	2 000	1 000
II	–	4 000	5 000	4 000
III	–	4 000	–	3 000
Усього	7 000	8 000	7 000	8 000

Визначити чистий дохід кожного проекту, якщо ставка дисконту дорівнює 8 %. Підприємство передбачає реалізувати будь-який проект за

рахунок кредиту. Ставка процентів у кожному періоді – 15 %. Повернення кредиту через три проектні періоди. Визначити чистий дохід за кожним проектом у цих умовах. Визначити доцільність проектів згідно з внутрішньою нормою рентабельності (*IRR*).

Ситуаційне завдання 2.4. Вибір найбільш вигідного інвестиційного проекту

Підприємство має два альтернативних варіанти інвестиційних проектів – проект "А" та проект "Б". Необхідно порівняти ці проекти (табл. 22) і після проведення відповідних розрахунків зробити висновок щодо впровадження одного з проектів.

Таблиця 22

Дані інвестиційних проектів, необхідні для розрахунків

Показники	Інвестиційні проекти	
	"А"	"Б"
Обсяг інвестованих коштів, умов. од.	7 000	6 700
Період експлуатації інвестиційного проекту, років	2	4
Сума чистого грошового потоку всього, умов. од. у тому числі	10 000	11 000
1-й рік	6 000	2 000
2-й рік	4 000	3 000
3-й рік	–	3 000
4-й рік	–	3 000

Для дисконтування сум грошового потоку "А" ставка відсотка прийнята в розмірі 10 %, а проекту "Б" – 12 % (у зв'язку з більш тривалими термінами його реалізації). Необхідно визначити: чистий приведений дохід; індекс дохідності; період окупності; внутрішню ставку прибутковості (рентабельності).

Ситуаційне завдання 2.5. Формування оптимальної структури інвестиційного капіталу підприємства

Потреба в додатковому капіталі для здійснення інвестиційного проекту на підприємстві ТОВ "Майстер" складає суму в 250 тис. грн. Вартість компонентів капіталу така: привілейовані акції – 14 %, звичайні акції

– 11 %, прибуток на розвиток виробництва – 12 %, позикові кошти – 18 % (у випадку суми позики не вище 50 тис. грн, перевищення цієї суми підвищує вартість позикових коштів до 25 %).

Власний капітал може бути поповнений за рахунок прибутку, що направляється на розвиток, чи за рахунок випуску звичайних акцій. Підприємство прогнозує досягти на кінець року прибуток у сумі 70 тис. грн, з яких 35 % планується спрямувати на виплату дивідендів, 15 % – на погашення позики.

На підприємстві склалася наступна фінансова структура капіталу: 40 % – власний капітал, 55 % – позиковий, 5 % – привілейовані акції.

Проаналізуйте структуру капіталу, що склалася на підприємстві, та обґрунтуйте, наскільки вона є доцільною. Визначить середню вартість капіталу, що може бути залучений із різних джерел. Також перед фінансовим менеджером товариства стоїть завдання обґрунтування необхідності отримання кредиту в банку. Дайте рекомендації щодо доцільності залучення кредитних коштів для даного підприємства. Чи зміниться рішення щодо залучення кредиту, якщо відсоткова ставка банку зросте до 30 %?

2.4. Індивідуальна робота студентів

*Індивідуальні навчально-дослідні завдання з дисципліни
"Інвестиційний менеджмент"*

1.1. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства

Мета роботи: комплексний аналіз інвестиційної привабливості підприємства та розробка заходів щодо її підвищення.

Індивідуальне завдання містить такі розділи:

Вступ.

1. Розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємства.

2. Визначення оцінки інвестиційної привабливості підприємства шляхом коригування інтегрального показника.

3. Обґрунтування та розробка системи заходів щодо підвищення інвестиційної привабливості підприємства.

Висновки.

Список літератури.

Для виконання індивідуального завдання необхідна така фінансова звітність підприємства за два роки: "Баланс" (форма № 1), "Звіт про фінансові результати" (форма № 2), "Звіт про рух грошових коштів" (форма № 3), яку мали отримати студенти при проходженні техніко-економічної практики. При необхідності таку фінансову звітність можна отримати у викладача.

Методичні рекомендації щодо виконання індивідуального завдання

Інвестиційна привабливість підприємства – це сукупність характеристик його фінансово-господарської та управлінської діяльності, перспектив розвитку та можливості залучення інвестиційних ресурсів. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства – інтегральна характеристика його внутрішнього середовища з урахуванням впливу зовнішнього середовища.

Метою оцінки інвестиційної привабливості для підприємства є виявлення слабких та сильних сторін його фінансово-господарської діяльності, для інвестора – визначення стану та потенціалу можливого об'єкта інвестування.

Оцінка інвестиційної привабливості повинна здійснюватися у два етапи.

Перший етап. Розрахунок інтегрального показника з кожного підприємства окремо на основі фінансової та бухгалтерської звітності.

Другий етап. Визначення оцінки інвестиційної привабливості підприємства шляхом коригування інтегрального показника, розрахованого на першому етапі, з урахуванням привабливості на мезоекономічному рівні, впливу результатів фінансово-господарської діяльності та ризиків діяльності підприємства.

На першому етапі для визначення показника привабливості конкретного підприємства використовується метод розрахунку інтегрального показника. Інтегральна оцінка дає змогу поєднати в одному показнику багато різних за назвою, одиницями виміру, вагомістю та іншими характеристиками чинників. Це спрощує процедуру оцінки конкретної інвестиційної пропозиції. Для розв'язання зазначених задач

та з метою забезпечення об'єктивної оцінки інвестиційної привабливості підприємств використовується така послідовність визначення інтегрального показника (рис. 2.4.1).

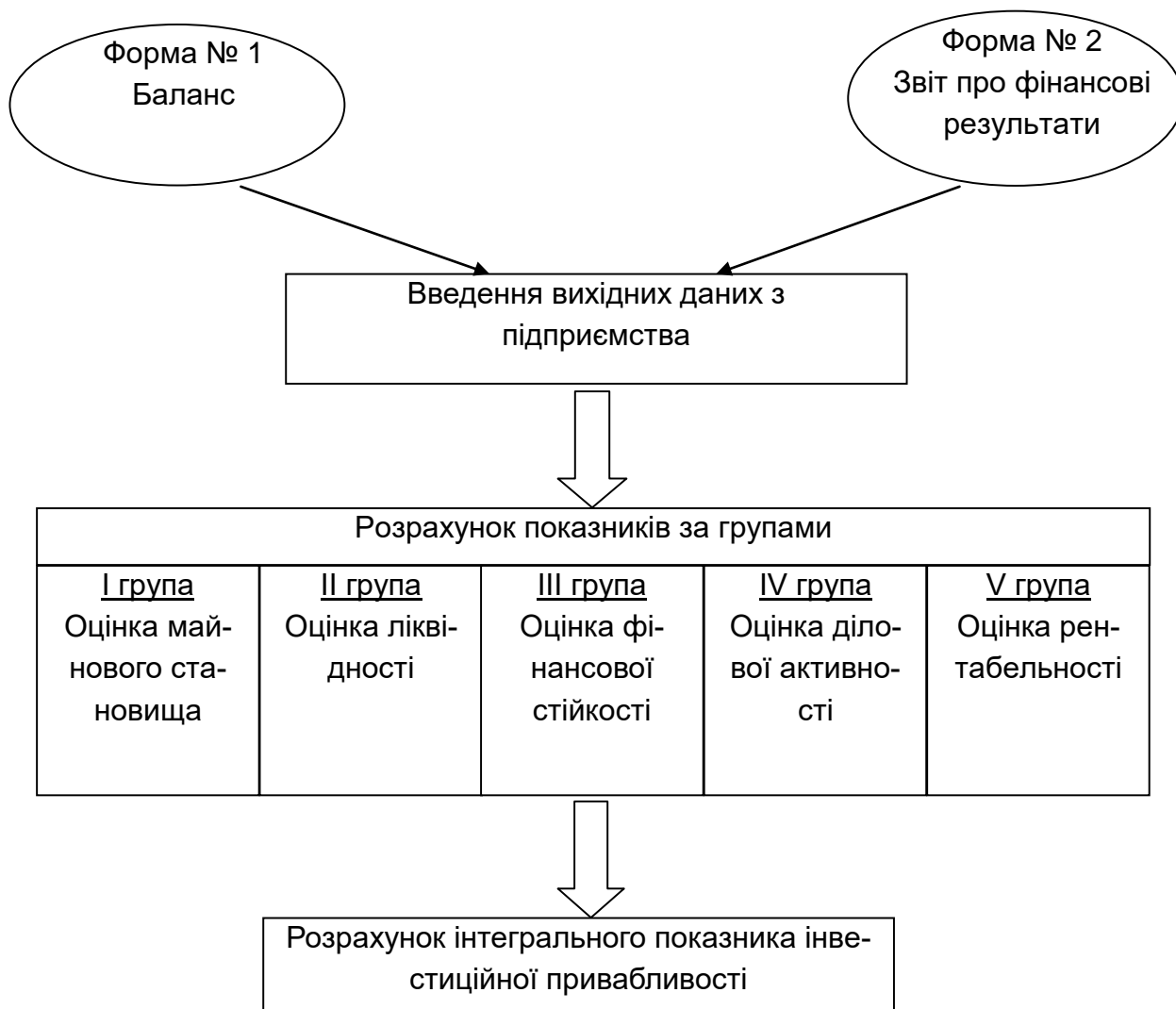

Рис. 4. Послідовність розрахунку інтегрального показника

Аналіз діючих методик проведення фінансового аналізу з урахуванням Положень (стандартів) бухгалтерської та фінансової звітності [2; 16; 17] дозволяють сформулювати п'ять груп показників (загалом 45 показників), які можна використовувати для визначення інтегрального показника [17] (табл. 23).

**Показники визначення інтегрального показника інвестиційної
привабливості підприємства**

Показник	
Перша група. Оцінка майнового становища	
1.1	Темпи зростання обігових активів.
1.2	Коефіцієнт придатності необігових активів.
1.3	Коефіцієнт придатності основних засобів.
1.4	Коефіцієнт зносу основних засобів
Друга група. Оцінка ліквідності	
2.1	Маневреність власних обігових коштів.
2.2	Коефіцієнт покриття.
2.3	Коефіцієнт швидкої ліквідності.
2.4	Коефіцієнт абсолютної ліквідності.
2.5	Частка обігових коштів у активах.
2.6	Частка виробничих запасів у поточних активах
Третя група. Оцінка фінансової стійкості	
3.1	Коефіцієнт фінансової автономії.
3.2	Коефіцієнт залучення власних коштів (фінансової залежності).
3.3	Коефіцієнт маневреності власного капіталу.
3.4	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу.
3.5	Коефіцієнт покриття довгострокових вкладень.
3.6	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів.
3.7	Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів.
3.8	Коефіцієнт структури залученого капіталу.
3.9	Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел
Четверта група. Оцінка ділової активності	
4.1	Балансовий прибуток.
4.2	Фондовіддача.
4.3	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості.
4.4	Період оборотності дебіторської заборгованості.
4.5	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості.
4.6	Період оборотності кредиторської заборгованості.
4.7	Коефіцієнт оборотності запасів.
4.8	Період оборотності запасів.
4.9	Коефіцієнт оборотності активів.
4.10	Тривалість фінансового циклу.
4.11	Тривалість операційного циклу.
4.12	Коефіцієнт покриття дебіторської заборгованості.
4.13	Оборотність власного капіталу.
4.14	Оборотність основного капіталу.
4.15	Коефіцієнт стійкості економічного зростання.
П'ята група. Оцінка рентабельності	
5.1	Обсяг чистого прибутку.
5.2	Рентабельність продукції.
5.3	Рентабельність активів.
5.4	Рентабельність власного капіталу.
5.5	Рентабельність основного капіталу.
5.6	Операційна рентабельність реалізованої продукції.
5.7	Чиста рентабельність реалізованої продукції.
5.8	Валова рентабельність продажу.

Перша група (оцінка майнового становища) дозволяє з'ясувати джерела формування майна і оцінити, як воно використовується.

Показники ліквідності і платоспроможності (друга група) характеризують можливість підприємства своєчасно та повною мірою провести розрахунки за своїми зобов'язаннями.

Показники фінансової стійкості (третья група) дають можливість визначити фінансовий запас міцності підприємства, тобто стабільність його діяльності з позиції довгострокової перспективи.

Ділова активність підприємства (четверта група) проявляється у динаміці його розвитку, досягненні обраних цілей, розширенні ринків збуту.

Показники рентабельності (п'ята група) характеризують економічну ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства.

Розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємства проводиться в такій послідовності:

1. Введення вихідних даних з підприємства. Дані вносяться в електронні таблиці, виконані у вигляді форм бухгалтерської і фінансової звітностей, а саме форми № 1 (Баланс підприємства) та форми № 2 (Звіт про фінансові результати).

2. Розрахунок показників за групами.

3. Розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості. Розраховані на другому етапі показники використовуються для визначення інтегрального показника інвестиційної привабливості з урахуванням їх значимості за формулою:

$$I = \frac{\sum_{i=1}^n x_{ij} \cdot d_i}{\sum_{i=1}^n x_{i \max} \cdot d_i}, \quad (2)$$

де x_{ij} – значення i -го показника;

d_i – рівень значимості i -го показника;

n – кількість показників;

$x_{i \min}$ – мінімальне значення i -го показника (при мінімізації);

$x_{i \max}$ – максимальне значення i -го показника (при максимізації).

Рівень значимості розраховується за формулою:

$$d_i = \frac{R_i}{n}, \quad (3)$$

де R_i – ранг i -го показника згідно з підсумковим ранжуванням.

Для визначення значимості окремих показників та їх груп використовується один із методів експертних оцінок – метод рангової кореляції. Експерти на підставі анкети розподіляють показники за рангами (від 1 до n) за ступенем спадання пріоритетності і важливості.

На підставі проведеної експертної оцінки були визначені ранги показників. Результати ранжирування наведено в табл. 24.

Таблиця 24

Результати підсумкового ранжирування

№	Показник	Місце
1	2	3
Перша група. Оцінка майнового становища		
1.1	Темпи зростання обігових активів.	3
1.2	Коефіцієнт придатності необігових активів.	2
1.3	Коефіцієнт придатності основних засобів.	1
1.4	Коефіцієнт зносу основних засобів	13
Друга група. Оцінка ліквідності		
2.1	Маневреність власних обігових коштів.	31
2.2	Коефіцієнт покриття.	32
2.3	Коефіцієнт швидкої ліквідності.	33
2.4	Коефіцієнт абсолютної ліквідності.	36
2.5	Частка обігових коштів у активах.	35
2.6	Частка виробничих запасів у поточних активах	34
Третя група. Оцінка фінансової стійкості		
3.1	Коефіцієнт фінансової автономії.	12
3.2	Коефіцієнт залучення власних коштів (фінансової залежності).	30
3.3	Коефіцієнт маневреності власного капіталу.	37
3.4	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу.	38
3.5	Коефіцієнт покриття довгострокових вкладень.	39
3.6	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів.	40
3.7	Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів.	41
3.8	Коефіцієнт структури залученого капіталу.	42
3.9	Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	29

1	2	3
	Четверта група. Оцінка ділової активності	
4.1	Балансовий прибуток.	27
4.2	Фондовіддача.	26
4.3	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості.	25
4.4	Період оборотності дебіторської заборгованості.	24
4.5	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості.	28
4.6	Період оборотності кредиторської заборгованості.	20
4.7	Коефіцієнт оборотності запасів	19
4.8	Період оборотності запасів.	21
4.9	Коефіцієнт оборотності активів.	22
4.10	Тривалість фінансового циклу.	23
4.11	Тривалість операційного циклу.	18
4.12	Коефіцієнт покриття дебіторської заборгованості.	17
4.13	Оборотність власного капіталу.	16
4.14	Оборотність основного капіталу.	15
4.15	Коефіцієнт стійкості економічного зростання	14
	П'ята група. Оцінка рентабельності	11
5.1	Обсяг чистого прибутку.	10
5.2	Рентабельність продукції.	9
5.3	Рентабельність активів.	6
5.4	Рентабельність власного капіталу.	5
5.5	Рентабельність основного капіталу.	4
5.6	Операційна рентабельність реалізованої продукції.	7
5.7	Чиста рентабельність реалізованої продукції.	8
5.8	Валова рентабельність продажу	

Значимість кожної з п'яти груп визначається шляхом накопичення рангів з окремих показників у цій групі, що дозволяє, на думку авторів, дати об'єктивну оцінку. За групами накопичені такі ранги: 1 група – 31; 2 група – 231; 3 група – 369; 4 група – 344; 5 група – 60. Це свідчить, що на першому та другому місці за значущістю знаходиться група показників майнового становища та рентабельності, а на третьому та четвертому місцях, відповідно, ліквідність і ділова активність. Останнє місце займає група показників фінансової стійкості.

У результаті здійснення **першого етапу** "Методики оцінки інвестиційної привабливості підприємств" отримуємо інтегральний показник інвестиційної привабливості для підприємства. Але крім фінансового стану підприємства при прийнятті рішення стосовно інвестування необхідно враховувати зовнішні та внутрішні фактори, які впливають на підприємство.

На **другому етапі** здійснюється оцінка інвестиційної привабливості через коригування інтегрального показника з урахуванням факторів, які

суттєво впливають на інвестиційну привабливість підприємства, а саме:

- 1) інвестиційна привабливість на мезоекономічному рівні;
- 2) оцінка управління підприємством на підставі аналізу руху грошових коштів;
- 3) вплив зовнішніх ризиків;
- 4) вплив внутрішніх ризиків.

Для врахування результатів оцінки привабливості галузі і регіону згідно з наведеними показниками використовується матриця привабливості на мезоекономічному рівні (табл. 25).

Таблиця 25

Матриця інвестиційної привабливості на мезоекономічному рівні

Привабливість регіону	Привабливості галузі	
	Висока	Низька
Привабливий	2	1
Непривабливий	1	0

Якщо ні регіон, ні галузь не є інвестиційно-привабливими, зрозуміло, що інвестування будь-якого підприємства яке працює в цій галузі та розташоване у відповідному регіоні не відбудуватиметься. Якщо або галузь, або регіон є привабливими для інвестора, тоді вплив негативних і позитивних сторін привабливості на мезоекономічному рівні компенсують одна одну. У цьому випадку прийняти рішення про інвестування певного підприємства можливо тільки на підставі оцінки його інвестиційної привабливості. Для підприємства, яке розташоване в інвестиційно привабливому регіоні і належить до привабливої галузі, оцінка його привабливості зростає вдвічі.

Для підвищення довіри інвестора до підприємства і більш об'єктивної оцінки інвестиційної привабливості необхідні найбільш узагальнені показники діяльності підприємства на основі бухгалтерської та фінансової звітностей, тобто відкритої інформаційної бази. Саме таким показником є рух грошових коштів підприємства (форма № 3 ДКУД), а тому при оцінці привабливості підприємства необхідне її коригування на підставі аналізу руху грошових коштів від усіх видів діяльності.

Дієздатність підприємства визначається вмінням генерувати значні суми грошових коштів для того, щоб своєчасно реагувати на несподівано виникаючі потреби та можливості. Інформація про рух грошових коштів від основної діяльності допомагає оцінити фінансову гнучкість підприємства. Оцінка здатності підприємства пережити, наприклад, несподіване падіння попиту може включати у себе аналіз руху грошових коштів від основної

діяльності за минулі періоди. Чим істотніше потоки грошових коштів, тим вище здатність підприємства витримати несприятливі зміни економічних умов.

Аналіз грошових коштів дозволяє визначити їх стан та загальну оцінку управління підприємством і її рекомендується враховувати відповідно до стадій життєвого циклу підприємств в Україні на теперішній час.

На інвестиційну привабливість діючого підприємства впливає стадія його життєвого циклу. Загальний період усіх стадій життєвого циклу підприємства (ЖЦП) становить приблизно 20 – 25 років (залежно від галузі та впливу НТП), після чого воно припиняє своє існування або відроджується на новій основі. Тривалість стадій життєвого циклу підприємства наведена на рис. 2.4.2.

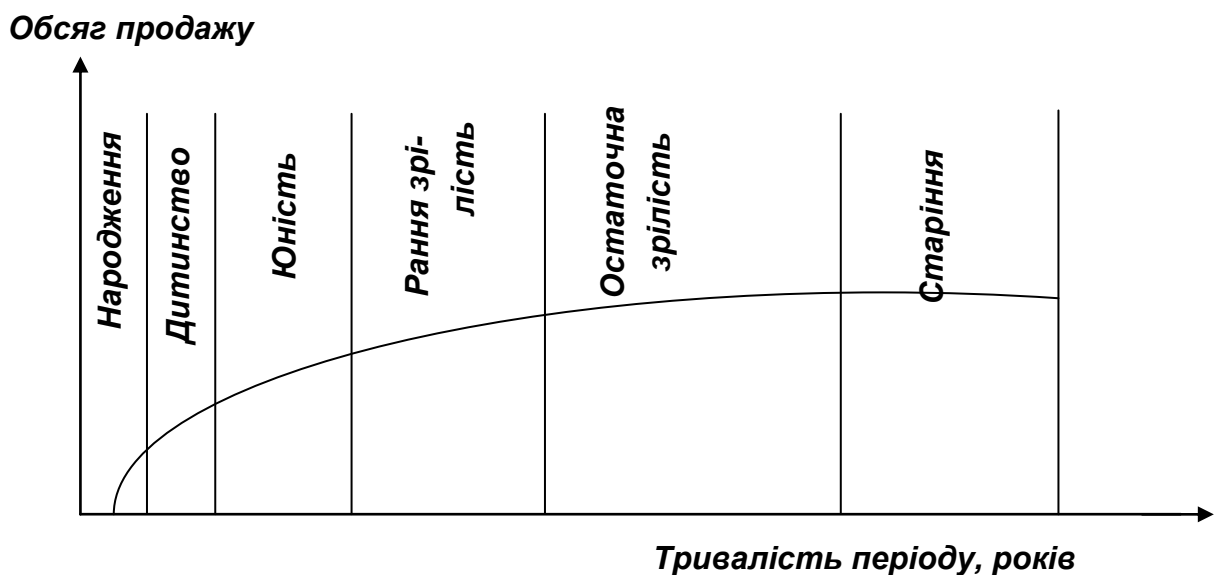

Рис. 5. Життєвий цикл підприємства

На стадіях зростання та стабільності (перші 4 стадії) підприємство є привабливим об'єктом інвестування. Технічне переозброєння, реконструкція, модернізація та інше, конкурентоспроможність підприємства, зростання обсягів інвестиційних ресурсів забезпечують привабливість об'єкта інвестування. На останніх двох стадіях ("остаточної зрілості" та "старіння") підприємство практично втрачає свою інвестиційну привабливість, тому що всі свої потенційні можливості воно використало і потребує кардинальних змін.

Вітчизняний та закордонний досвід свідчить, що інвестиційно-привабливими вважаються підприємства, які знаходяться на стадіях, коли у них збільшуються обсяги продажу, рівень використання виробничих потужностей і т. п., тобто покращуються показники їх діяльності. На ста-

діях "остаточної зрілості" та "старіння" інвестиції вважаються недоцільними, за винятком тих випадків, коли продукція підприємства має досить високі маркетингові перспективи, обсяг інвестицій у технічне переоснащення невеликий, і вкладені кошти можуть повернутися інвестору в найкоротший термін (до 2-х років).

Якщо передбачається перепрофілювання, диверсифікація або реструктуризація підприємства, то інвестування доцільне і на стадії "старіння". Ці заходи дозволяють економити практично усі види ресурсів, збільшити обсяги продажів за рахунок розширення номенклатури (асортименту) порівняно з новим будівництвом.

Розглянутий підхід впливу стадії життєвого циклу підприємства використовується в умовах відносної стабільності ринкових відносин. Зараз в Україні цей підхід не можна використовувати повною мірою. Це стосується особливостей становлення, розвитку та функціонування будь-якого підприємства в національній економіці. Якщо дотримуватися розглянутого підходу до визначення стадій ЖЦП, то практично усі підприємства, які були засновані до переходу до ринку, можуть бути віднесені тільки до останньої стадії ("старіння"). Значна тривалість економічної кризи стосувалася та стосується усіх об'єктів та суб'єктів господарювання в Україні.

Інвестиційна направленість у діяльності підприємств на стадіях ранньої та остаточної зрілості дозволяє використовувати коефіцієнти щодо показника інвестиційної привабливості підприємства та результатів його фінансово-господарської діяльності від усіх видів діяльності (табл. 26).

Таблиця 26

Вплив результатів фінансово-господарської діяльності від усіх видів діяльності згідно з окремими стадіями життєвого циклу підприємства

Оцінка якості управління підприємством	Стадії життєвого циклу підприємства				
	1 стадія	2 стадія	3 стадія	4 стадія	5 стадія
Добре	1,0	1,5	2,0	1,5	1,0
Нормальне	0,5	1,0	1,5	1,0	0,5
Кризове	0	0,5	1,0	0,5	0

Величини, наведені в табл. 26, відображають потенційні можливості підприємства як об'єкта інвестування, тобто ступінь вірогідності повернути чи не повернути вкладені кошти.

Визначення впливу результатів усіх видів діяльності за стадіями життєвого циклу підприємства дає можливість охарактеризувати внутрішнє середовище підприємства, тобто його цілі, організаційну структуру, методи планування, інвестиційну направленість та можливі інвестиційні рішення залежно від стадії життєвого циклу. Така характеристика зведена до табл. 27.

На думку авторів, ще одним важливим фактором інвестиційної привабливості підприємства є вплив певних видів ризиків.

Однак загальний рівень впливу ризиків на макрорівні (зовнішніх) та на мікрорівні (внутрішніх) різний. Аналізуючи публікації вітчизняних фахівців щодо кількісної оцінки впливу ризиків на діяльність підприємства та досвід роботи самих підприємств, можна зробити висновок, що в сучасних умовах в Україні зовнішні ризики впливають на діяльність підприємства на 70,0 %, а внутрішні – на 30,0 %.

Ступінь впливу кожного окремого ризику можливо оцінити тільки маючи достатню інформацію про діяльність конкретного підприємства, його відношення з зовнішнім середовищем та повну характеристику внутрішнього середовища з урахуванням життєвого циклу підприємства.

Послідовність проведення корегування інтегрального показника наведена на рис. 26.

Характеристика внутрішнього середовища підприємства

Характеристика внутрішнього середовища	Стадія життєвого циклу					
	Народження	Дитинство	Юність	Рання зрілість	Остаточна зрілість	Старіння
Цілі підприємства	Вживання та вихід на ринок	Закріплення на ринку, отримання прибутку	Завоювання позицій лідера, забезпечення прибутковості інвестицій, диверсифікація	Розширення частки ринку, максимізація ринкової вартості підприємства	Утримання частки ринку, утримання обсягів продажу	Вживання
Організаційна структура	Аморфна, відсутність чіткого розподілу функцій та відповідальності	Функціональна персоніфікація в розподілі функцій та відповідальності	Функціональна з елементами децентралізації	Децентралізована (дивізіональна або матрична)	Централізація структури	Спрощення структури, різке зменшення чисельності апарату управління
Методи планування	Відсутність регулярного планування	Періодичне несистемне планування витрат та доходів	Цільове планування, розвиток перспективного планування	Програмно-цільове планування, стратегічне планування	Генетичне планування	Програмно-цільове планування
Інвестиційна направленість	Наявність інвестицій засновників, пошук інвестицій	Пошук зовнішніх інвесторів	Розробка інвестиційних пропозицій, пошук стратегічних інвесторів	Поглинання конкурентів, розширення обсягу фінансових інвестицій	Мобілізація внутрішніх резервів, впровадження досягнень НТП	Диверсифікація, реорганізація або реструктуризація
Можливі інвестиційні рішення	Обов'язкові вкладення	Обов'язкові вкладення, вкладення з метою підвищення конкурентоспроможності виробництва	Вкладення з метою розширення та освоєння товарів (послуг) або ринків, оновлення активів підприємства	Придбання фінансових активів, вкладення в розробки та дослідження	Оновлення активів підприємства	

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства визначається за формулою:

$$I = \frac{K_{1ij} \cdot K_{2ij} \cdot K_3 \cdot K_4}{\dots} \quad (4)$$

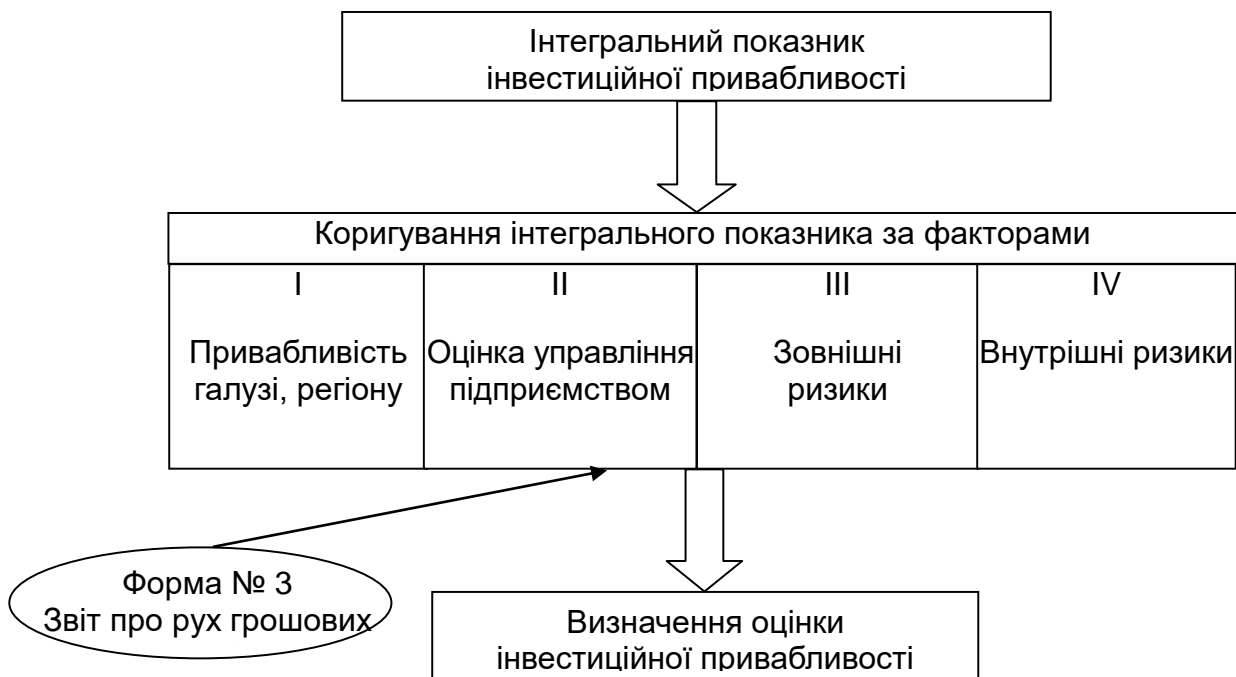
де I – інтегральний показник;

K_{1ij} – відповідний коефіцієнт згідно з матрицею привабливості на мезоекономічному рівні (див. табл. 25);

K_{2ij} – корегуючий коефіцієнт оцінки управління (табл. 26);

K_3 – вплив зовнішніх ризиків;

K_4 – вплив внутрішніх ризиків.

Рис. 6. Послідовність оцінки інвестиційної привабливості підприємств

Вплив ризиків внутрішнього та зовнішнього характеру на діяльність й інвестиційну привабливість підприємств визначається за допомогою ступеня впливу відповідних ризиків (R_2, R_3), які були визначені шляхом рангової кореляції на підставі анкетування експертів-практиків відповідних підприємств. За результатами розрахунків їх розмір був уточнений порівняно з теоретичними значеннями 0,7 та 0,3, і, відповідно, ступінь впливу ризиків дорівнює: зовнішніх – $R_1 = 0,68$, внутрішніх – $R_2 = 0,32$.

Водночас слід зазначити, що залежність між впливом ризиків і

привабливістю підприємства обернена, тобто чим вище вплив ризику на діяльність підприємства, тим нижче його привабливість. Тому при розрахунку оцінки інвестиційної привабливості підприємства необхідно вплив ризиків враховувати такими виразами:

$$K_3 = 1 - R_1; \quad (5)$$

$$K_4 = 1 - R_2, \quad (6)$$

де – $R_{1,2}$ вплив відповідних видів ризиків.

Для підприємств, які знаходяться на 4 – 5 стадіях свого життєвого циклу, а це більшість промислових підприємств України, за усіх можливими позитивними факторами впливу максимальне значення оцінки інвестиційної привабливості не повинно перевищувати 100 одиниць. Розрахунки за оцінкою інвестиційної привабливості можна використовувати на підприємстві на замовлення інвестора чи комерційної структури для прийняття інвестиційного рішення про вкладання коштів.

Застосування "Методики оцінки інвестиційної привабливості" дозволяє комплексно оцінити рівень інвестиційної привабливості промислових підприємств, що є основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень суб'єктами інвестиційної діяльності.

Методика може використовуватися для оцінки інвестиційної привабливості, оцінки фінансового становища у процесі приватизації та розробки заходів щодо санації або ліквідації підприємства.

Таким чином, методику можна використовувати для визначення інвестиційної привабливості окремого підприємства, а також при проведенні фінансового аналізу за ініціативою як самого підприємства, так і інвесторів, які розглядають питання про вкладення коштів у виробництво.

2.4.2. Аналіз руху грошових коштів та визначення якості управління на підприємстві

На основі даних (Ф.3 "Звіт про рух грошових коштів) з підприємства за три роки:

1) проаналізувати рух грошових коштів від: основної (операційної) діяльності; інвестиційної діяльності; фінансової діяльності;

2) визначити вплив основної та фінансової діяльності протягом трьох років на інвестиційну діяльність;

3) прокоментувати результати аналізу грошових потоків (чистий грошовий потік на підприємстві) та визначити якість управління на підприємстві;

4) обґрунтувати комплекс заходів щодо поліпшення інвестиційної діяльності на підприємстві та отримання економічної ефективності.

Для виконання даного ІНДЗ:

1) надаються кожному студенту Ф.3 "Звіт про рух грошових коштів" за три роки;

2) список рекомендованої літератури.

ІНДЗ оформляється згідно вимогам до курсових робіт, рефератів кафедри менеджменту (згідно з методичними рекомендаціями з оформлення робіт).

Кожний студент здає ІНДЗ на перевірку і потім захищає у викладача. Ця робота оцінюється на основі виконаної роботи та захисту ІНДЗ до початку сесії.

2.4.3. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства та руху грошових коштів

На основі бухгалтерської та фінансової звітності підприємства (форма № 3) ВАТ "ТУРБОАТОМ" за три роки (надається форма звітності) провести аналіз: інвестиційної діяльності підприємства; руху грошових коштів та напрацювати комплекс заходів щодо поліпшення інвестиційної діяльності та управління грошовими потоками підприємства.

Методичні рекомендації:

1. Провести аналіз інвестиційної діяльності підприємства на основі річної звітності руху грошових коштів (форма № 3) щодо операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства та оцінити "якість" управління грошовими потоками підприємства за звітний період;

2. Напрацювати рекомендації та пропозиції поліпшення якості управління грошовими потоками від усіх видів діяльності конкретного підприємства.

Усі розрахунки звести у таблиці щодо основної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства та узагальнити результати аналізу. Далі наведемо таблицю з прикладом розрахунків (табл. 28), в якій доцільно проводити аналіз руху грошових потоків від інвестиційної діяльності підприємства (за іншими видами діяльності таблиці для аналізу аналогічні), та приклад таблиці (табл. 29) з узагальнюючими результатами.

Звіт про рух грошових коштів вміщує інформацію, яка дає можливість оцінити фінансову гнучкість підприємства. Фінансова гнучкість, або

його дієздатність – це спроможність підприємства генерувати значні грошові кошти для своєчасного реагування на несподівані виникаючі потреби (надзвичайні) та його можливості. Інформація про рух грошових коштів за минулі періоди, а особливо від основної діяльності допомагає оцінити фінансову гнучкість підприємства. Оцінка здатності підприємства пережити, наприклад, несподіване падіння попиту, може включати у себе аналіз руху грошових коштів від основної діяльності за минулі періоди. Чим істотніше потоки грошових коштів, тим вище здатність підприємства витримати несприятливі зміни економічних умов.

Таблиця 28

Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності

Статті	Код	1-й рік		2-й рік	3-й рік		
		Надходження	Витрати	Надходження	Витрати	Надходження	Витрати
Реалізація:							
фінансових інвестицій	180	–	х	437	х	2 314,0	х
необігових активів	190	58,6	х	6	х	44,0	х
майнових комплексів	200	–	–	–	–	–	–
Отримані:							
проценти	210	5 772,2	х	5604,0	х	5 638,0	х
дивіденди	220	0,5	х	–	х	–	х
Інші надходження	230	35,0	х	15,0	х	–	х
Придбання:							
фінансових інвестицій	240	х	4,0	х	–	х	–
необігових активів	250	х	2476,9	х	1 494,0	х	1 988,0
майнових комплексів	260	х	–	х	–	х	–
Інші платежі	270	х	50,0	х	16 550,0	х	14 898,0
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	280	3 335,4	–		11 982,0		8 870,0
Рух коштів від надзвичайних подій	290	–	–		–	–	–
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	300	3 335,4	–		11 982,0		8 870,0

Структура грошових потоків підприємства, тис. грн

№	Вид діяльності	Попередній рік	Звітний рік
1	Операційна (ряд. 170)		
2	Інвестиційна (ряд. 300)		
3	Фінансова (ряд. 390)		
4	Чистий рух коштів (1+2+3)		
Загальна оцінка якості управління			

Звіт про рух грошових коштів вміщує грошові надходження та виплати трьох напрямів: рух коштів у результаті операційної діяльності; рух коштів у результаті інвестиційної діяльності; рух коштів у результаті фінансової діяльності.

Операційна діяльність – основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною або фінансовою. Операційна діяльність направлена на продаж продукції (товару), надання послуг або виконання робіт. Рух грошових коштів від основної діяльності вміщує в себе усі операції підприємства, які не підпадають під визначення інвестиційної або фінансової діяльності. У формі наведені рухи грошових коштів у результаті операційної діяльності.

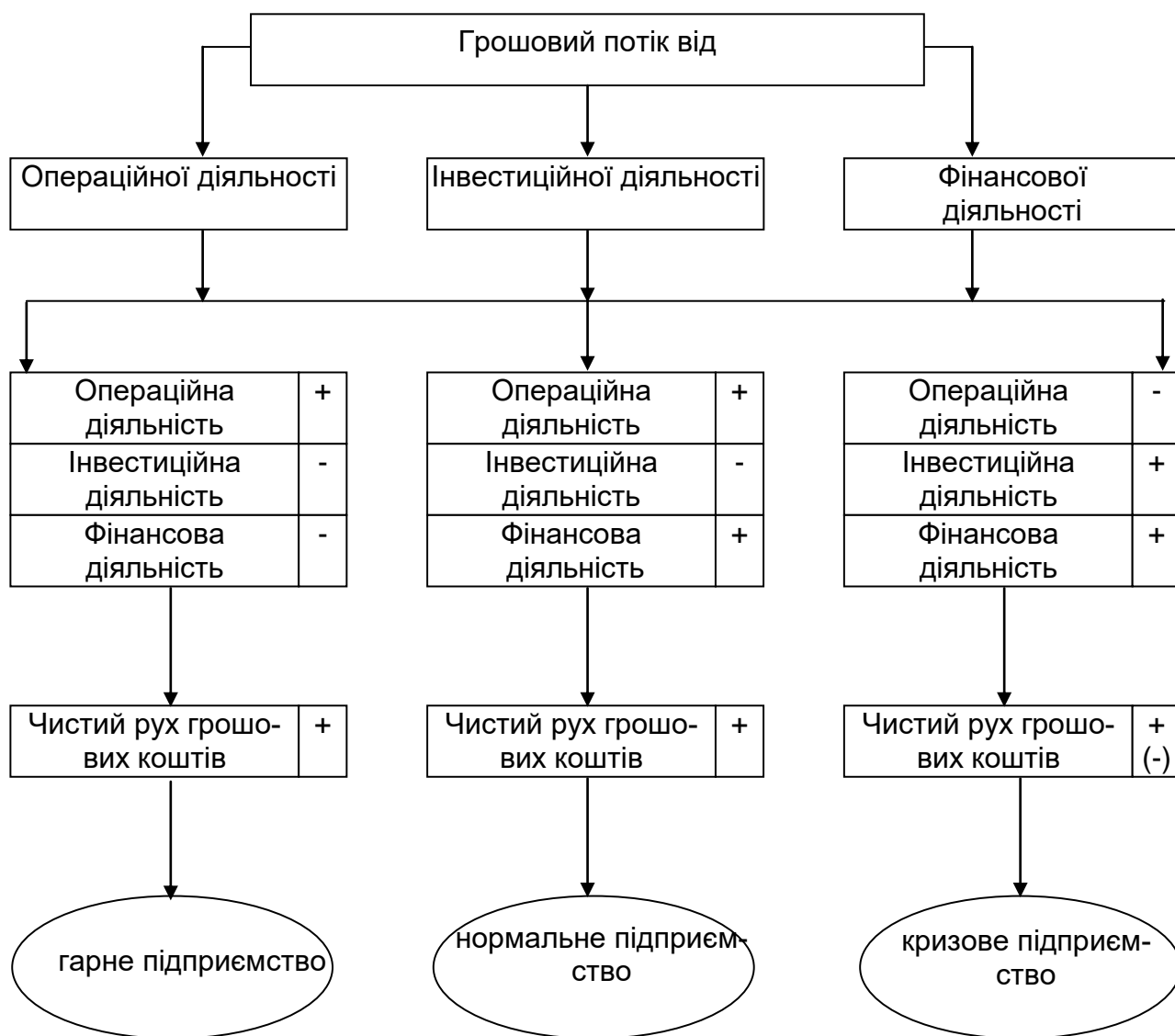
Інвестиційна діяльність – це сукупність операцій щодо придбання та продажу довгострокових (необоротних) активів, а також короткострокових (поточних) фінансових інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів. Інформація про рух грошових коштів Інвестиційної діяльності дуже важлива, тому що вона відображає витрати (по відношенню до ресурсів, які у майбутньому створять прибуток та певний рух грошових коштів). У формі наведені рухи грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності.

Фінансова діяльність – це діяльність, результатом якої є зміни у розмірі та складі власного капіталу та займаних коштів підприємства. вважається, що підприємство здійснює фінансову діяльність, коли воно отримує ресурси від акціонерів, повертають ресурси акціонерам, беруть позики у кредиторів та сплачують суми, отримані у якості позички.

Рух грошових коштів за операційною, інвестиційною та фінансовою діяльностями дозволяє визначити прибутковість підприємства і в той же час – дефіцит або надлишок грошових коштів. Форма 3 відображає порядок фінансування операцій будь-якого підприємства та використання ним фінансових ресурсів. Інформація про рух грошових коштів корисна тим, що вона на-

дає користувачам фінансової звітності базу щодо оцінки спроможності підприємства залучити та використовувати грошові кошти та їх еквіваленти.

За станом руху грошових коштів можна проаналізувати якість управління підприємством. Матриця оцінки якості управління підприємством наведена на рис. 7.

Рис. 7. Залежність якості управління від структури грошових потоків

Фінансування витрат щодо інвестиційної діяльності за рахунок надходжень від фінансової діяльності не завжди є негативним явищем. Кожне підприємство бажає залучення інвестицій для впровадження заходів науково-технологічного прогресу та оновлення основних фондів.

Негативне значення руху грошових коштів від інвестиційної і позитивне від фінансової діяльності може означати, що підприємство отримало кредит під невеликий процент та інвестувало отримані кошти на більш вигідних умовах. Ця ситуація сприятлива для оцінки якості управління підприємством (нормальне), але керівництво повинне звернути увагу на цей факт з точки зору покращення результатів інвестиційної діяльності.

Ситуація на підприємстві насторожує, якщо рух коштів у результаті інвестиційної та фінансової діяльності має позитивне значення, а в результаті операційної – від'ємне. У цьому випадку стан підприємства можна охарактеризувати як кризовий, а якість управління у такій ситуації не витримує ніякої критики. Сутність такої структури капіталу полягає у тому, що підприємство фінансує витрати операційної діяльності за рахунок надходжень від інвестиційної та фінансової діяльності. Це, насамперед, залучення кредитів, додаткова емісія акцій та ін. Така структура руху грошових коштів сприятлива тільки для знов створених підприємств, які не почали працювати на повну потужність, а йде поетапне освоєння проектних потужностей.

На підставі розглянутого можна зробити висновок, що якість управління підприємством буде знаходитися на сприятливому рівні тільки у тому випадку, якщо буде мати місце позитивний результат руху грошових коштів у зв'язку з операційною діяльністю і він буде значно перевищувати результат від інвестиційної та фінансової діяльності. Це означає, що підприємство своєчасно отримує оплату за реалізовану продукцію, товари, надані послуги і виконані роботи від покупців та замовників. Окрім того, витрати на виробництво та реалізацію значно менші чим отримані доходи і підприємство отримує прибуток від операційної діяльності.

Аналіз руху грошових коштів підприємства дозволяє провести оцінку якості управління підприємством та напрацювати комплекс заходів щодо поліпшення управління грошовими потоками на підприємстві, а саме інвестиційною діяльністю підприємства.

Рекомендована література

Основна

1. Бланк И. А. Основы инвестиционного менеджмента: в 2-х т. / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр: Эльга, 2001. – Т. 1. – 536 с. ; Т. 2. – 512 с.
2. Інвестиційний менеджмент : навч. посібн. / В. М. Гриньова, В. О. Коюда, Т. І. Лепейко та ін. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2005. – 664 с.
3. Інвестування : навч. посібн. / В. М. Гриньова, В. О. Коюда, Т. І. Лепейко та ін. / під заг. ред. докт. екон. наук, проф. В. М. Гриньової. – 2-ге вид., допрац. і доп. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2004. – 404 с.
4. Ковалев В. В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности / В. В. Ковалев. – 2-е изд. – М. : Финансы и статистика, 1997. – 512 с.
5. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність : навч. посібн. / Т. В. Майорова. – К. : "Центр навчальної літератури", 2004. – 376 с.
6. Пономаренко В. С. Реальне інвестування суб'єктів господарювання : навч. посібн. / В. С. Пономаренко, О. М. Ястремська. – Х. : ХДЕУ, 2000. – 168 с.
7. Черваньов Д. М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств : навч. посібн. / Д. М. Черваньов. – К. : Знання-Прес, 2003. – 622 с.
8. Управление инвестициями: в 2-х томах / под ред. В. В. Шеремета. – М. : Высшая школа, 1998. – Т. 1. – 416 с. ; Т. 2. – 512 с.

Додаткова

9. Бень Т. Г. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства / Т. Г. Бень, С. Б. Довбня // Фінанси України. – 2002. – № 6. – С. 53–60.
10. Бирман Г. Экономический анализ инвестиционных проектов / Г. Бирман, С. Шмідт ; пер. с англ. / под ред. Л. П. Белых. – М. : Банки и биржи, ЮНИТИ-Дана, 1997. – 632 с.
11. Бочаров В. В. Инвестиционный менеджмент / В. В. Бочаров. – К. ; СПб. : Изд. "Питер", 2000. – 160 с.
12. Гончаров А. Б. Инвестирование : учебн. пособ. для самостоятельного изучения дисциплины / А. Б. Гончаров. – Х. : ИД "ИНЖЭК", 2003. – 352 с.

13. Касимов Ю. Ф. Основы теории оптимального портфеля ценных бумаг / Ю. Ф. Касимов. – М. : ИИД "Филинь", 1998. – 144 с.
14. Кныш М. И. Стратегическое планирование инвестиционной деятельности : учебн. пособ. / М. И. Кныш. – СПб. : ИД "Бизнес-пресса", 1998. – 316 с.
15. Кононенко О. Налоги и бухгалтерский учет / О. Кононенко. – Х. : Фактор, 2000. – 96 с.
16. Коюда О. П. Визначення інвестиційної привабливості підприємств / О. П. Коюда // Економіка: проблеми теорії та практики: збірник наукових праць. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2003. – Вип. 175. – С. 154–162.
17. Коюда П. М. Оцінка інвестиційної привабливості / П. М. Коюда, О. П. Коюда // Актуальні проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України: збірник наукових статей. – Х. : Фінарт, 2002. – С. 349–351.
18. Мелкумов Я. С. Экономическая оценка эффективности инвестиций и финансирование инвестиционных проектов / Я. С. Мелкумов. – М. : ИКС "ДИС", 1997. – 160 с.
19. Музиченько А. С. Інвестиційна діяльність в Україні : навч. посібн. / А. С. Музиченько. – К. : Кондор, 2005. – 406 с.
20. Пересада А. А. Основы инвестиционной деятельности / А. А. Пересада. – К. : Изд. "Либра ООО", 1996. – 344 с.
21. Проблеми розвитку інвестиційної діяльності : монографія / В. М. Гриньова, В. О. Коюда, Т. І. Лепейко та ін. / за заг. ред. В. М. Гриньової. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2002. – 464 с.
22. Про інвестиційну діяльність: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 47. – С. 1351–1359.
23. Про іноземні інвестиції: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 26. – С. 818–832.
24. Про цінні папери та фондову біржу: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 38. – С. 1069–1083.
25. Фабоцци Ф. Управление инвестициями / Ф. Фабоцци ; пер. с англ. – М. : ИНФРА-М, 2000. – 932 с.
26. Шарп У. Инвестиции / У. Шарп, Г. Александер, Дж. Бэйли ; пер. с англ. – М. : ИНФРА-М, 2003. – 1028 с.
27. Ястремська О. М. Інвестиційна діяльність промислових підприємств: методологічні та методичні засади. Наукове видання. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2004. – 472 с.

Ресурси мережі Internet

1. Глобал Форум щодо Управління проектами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.pmforum.org/.
2. Ліга БізнесІнформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.liga.net/.
3. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua/.
4. Офіційний сайт Міжнародної Асоціації Управління Проектами IPMA (Швейцарія) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ipma.ch/.
5. Податки на бухгалтерський облік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : basa.tav.kharkov.ua/.
6. Право. Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.legal.com.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html.
7. Розділ присвячений Microsoft Project. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.microsoft.com/rus/office/project/.
8. Сайт, присвячений стану інвестиційної діяльності в Харківському регіоні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.invrada@kharkov.ukrtel.net/.
9. Сайт, присвячений проблемам інвестиційної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ir.org.ua/.
10. Сайт консалтингової фірми з управління проектами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.spiderproject.ru/.
11. Сайт відділення Американського Інституту Управління Проектами PMI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.pmi.ru/.
12. Сайт "Професіонал управління проектами" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.pmprofy.ru/.
13. Сервер Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua/.
14. Українське право [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrpravo.com/.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Форма № 3. Звіт про рух грошових коштів за 1-й рік ВАТ "Турбоатом"

Стаття	Код	За звітний період		За попередній період	
		Надходження	Видаток	Надходження	Видаток
1	2	3	4	5	6
1. Рух коштів у результаті операційної діяльності					
Прибуток (збиток від звичайної діяльності до оподаткування)	010	46 963,8			
Коригування на: амортизацію необоротних активів	020	20 007,2	X		
збільшення (зменшення) забезпечень	030	39,5			
збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць	040	17 780,0	28 084,6		
збиток (прибуток) від не операційної діяльності	050	11 025,7	17 976,4		
Витрати на сплату відсотків	060	359,5	X		
Прибуток (збиток) від операційної діяльності до зміни в чистих оборотних активах	070	50 114,7			
Зменшення (збільшення):					
оборотних активів	080	18 670,4			
витрат майбутніх періодів	090		439,6		
Збільшення (зменшення):					
поточних зобов'язань	100		8 894,1		
доходів майбутніх періодів	110		51,0		
Грошові кошти від операційної діяльності	120	59 400,4			
Сплачені:					
відсотки	130	X	359,5		
податки на прибуток	140	X	11 746		
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	150	47 294,9			
Рух коштів від надзвичайних подій	160				
Чистий рух коштів від операційної діяльності	170	47 294,9			
2. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності					
Реалізація:					
фінансових інвестицій	180				
необоротних активів	190	58,6	X		
майнових комплексів	200				
Отримані:					

Продовження додатка А

Закінчення табл. А.1

1	2	3	4	5	6
відсотки	210	5 772,2	X		
дивіденди	220	0,5	X		
Інші надходження	230	35,0	X		
Придбання:	240				
фінансових інвестицій		X	4,0		
необоротних активів	250	X	2 476,9		
майнових комплексів	260	X			
Інші платежі	270	X	50,0		
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	280	33 355,4			
Рух коштів від надзвичайних подій	290				
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	300	33 355,4			
3. Рух коштів у результаті фінансової діяльності					
Надходження власного капіталу	310				
Отримані позики	320	135 476,7			
Інші надходження	330	38,0			
Погашення позик	340	X	2 086,5		
Сплачені дивіденди	350	X	2 355,4		
Інші платежі	360	X	158 044,8		
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	370	X	26 972,0		
Рух коштів від надзвичайних подій	380				
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	390		26 972,0		
Чистий рух коштів за звітний період	400	23 658,3			
Залишок коштів на початок року	410	88 617,0	X		
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	420	4 567,4			
Залишок коштів на кінець року	430	116 842,7	X		

**Звіт про рух грошових коштів за 2-й рік
ВАТ "Турбоатом"**

Стаття	Код	За звітний період		За попередній період	
		Надходження	Видаток	Надходження	Видаток
1	2	3	4	5	6
1. Рух коштів у результаті операційної діяльності					
Прибуток (збиток від звичайної діяльності до оподаткування)	010	66 815		46 963,8	
Коригування на: амортизацію необоротних активів	020	20 736		20 007,2	X
збільшення (зменшення) забезпечень	030	35		39,5	
збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць	040	4 132		17 780,0	28 084,6
збиток (прибуток) від не операційної діяльності	050	20 757	8 504	11 025,7	17 976,4
Витрати на сплату відсотків	060			359,5	X
Прибуток (збиток) від операційної діяльності до зміни в чистих оборотних активах	070	103 971		50 114,7	
Зменшення (збільшення):					
оборотних активів	080		29 922	18 670,4	
витрат майбутніх періодів	090	484			439,6
Збільшення (зменшення):					
поточних зобов'язань	100		34 056		8 894,1
доходів майбутніх періодів	110		236		51,0
Грошові кошти від операційної діяльності	120	40 241		59 400,4	
Сплачені:					
відсотки	130			X	359,5
податки на прибуток	140		11212	X	11746
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	150	29 029		47 294,9	
Рух коштів від надзвичайних подій	160				
Чистий рух коштів від операційної діяльності	170	29 029		47 294,9	

Продовження додатка А
Закінчення табл. А.2

1	2	3	4	5	6
2. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності					
Реалізація:					
фінансових інвестицій	180	437			
необоротних активів	190	6		58,6	X
майнових комплексів	200				
Отримані:					
відсотки	210	5 604		5 772,2	X
дивіденди	220			0,5	X
Інші надходження	230	15		35,0	X
Придбання:	240				
фінансових інвестицій				X	4,0
необоротних активів	250		1 494	X	2 476,9
майнових комплексів	260			X	
Інші платежі	270		16 550	X	50,0
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	280		11 982	33 355,4	
Рух коштів від надзвичайних подій	290				
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	300		11 982	33 355,4	
3. Рух коштів у результаті фінансової діяльності					
Надходження власного капіталу	310				
Отримані позики	320	79 347		135 476,7	
Інші надходження	330			38,0	
Погашення позик	340			X	2 086,5
Сплачені дивіденди	350		2 367	X	2 355,4
Інші платежі	360		95 677	X	158 044,8
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	370		18 697	X	26 972,0
Рух коштів від надзвичайних подій	380				
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	390		18 697		26 972,0
Чистий рух коштів за звітний період	400		1 670	23 658,3	
Залишок коштів на початок року	410	116 843		88 617,0	X
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	420		4 132	4 567,4	
Залишок коштів на кінець року	430	111 051		116 842,7	X

**Звіт про рух грошових коштів за 3-й рік
ВАТ "Турбоатом"**

Стаття	Код	За звітний період		За попередній період	
		Надходження	Видаток	Надходження	Видаток
1	2	3	4	5	6
1. Рух коштів у результаті операційної діяльності					
Прибуток (збиток від звичайної діяльності до оподаткування)	010	68 711		66 815	
Коригування на: амортизацію необоротних активів	020	15 043		20 736	
збільшення (зменшення) забезпечень	030	15		35	
збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць	040		2 729	4 132	
збиток (прибуток) від неопераційної діяльності	050	19 688	11 931	20 757	8 504
Витрати на сплату відсотків	060	7			
Прибуток (збиток) від операційної діяльності до зміни в чистих оборотних активах	070	88 804		103 971	
Зменшення (збільшення):					
оборотних активів	080		5 435		29 922
витрат майбутніх періодів	090	94		484	
Збільшення (зменшення):					
поточних зобов'язань	100		30 270		34 056
доходів майбутніх періодів	110				236
Грошові кошти від операційної діяльності	120	53 193		40 241	
Сплачені:					
відсотки	130		7		
податки на прибуток	140		6 113		11 212
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	150	47 073		29 029	
Рух коштів від надзвичайних подій	160				
Чистий рух коштів від операційної діяльності	170	47 073		29 029	

Закінчення додатка А

Закінчення табл. А.2

1	2	3	4	5	6
2. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності					
Реалізація:					
фінансових інвестицій	180	2 314		437	
необоротних активів	190	44		6	
майнових комплексів	200				
Отримані:					
відсотки	210	5 658		5 604	
дивіденди	220				
Інші надходження	230			15	
Придбання:	240				
фінансових інвестицій					
необоротних активів	250		1 988		1 494
майнових комплексів	260				
Інші платежі	270		14 898		16 550
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	280		8 870		11 982
Рух коштів від надзвичайних подій	290				
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	300		8 870		11 982
3. Рух коштів у результаті фінансової діяльності					
Надходження власного капіталу	310				
Отримані позики	320	2 960		79 347	
Інші надходження	330	68 596			
Погашення позик	340		2 960		
Сплачені дивіденди	350		2 659		2 367
Інші платежі	360		81 969		95 677
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	370		16 032		18 697
Рух коштів від надзвичайних подій	380				
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	390		16 032		18 697
Чистий рух коштів за звітний період	400	22 171			1 670
Залишок коштів на початок року	410	111 061		116 843	
Залишок коштів на початок року	410	111 061		116 843	
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	420	2 729			4 132
Залишок коштів на кінець року	430	135 961		111 051	

